

Beleidsplan talentonderwijs

Jan de Bakkerschool

Woerden

Jan de Bakkerschool

WORDEN WIE JE ZIJN MAG

Inhoudsopgave

Inleiding

Deel 1: Doel en beleid, hoofdstuk 2 t/m 5

Deel 2: Uitvoering van het beleidsplan: hoofdstuk 6 en 7

[OBJ]

Verantwoording	7
Differentiatie in een jaargroep	5
Hoofdstuk 2 Theoretisch kader.....	11
Renzulli en Mönks	6
Overige kenmerken	8
Hoofdstuk 3 Visie	9
Benadering	9
Versnellen	9
Hoofdstuk 4 Doelen	18
Welbevinden	18
Vaardigheden	18
Inhoud	19
Hoofdstuk 5 Signaleren	20
Algemeen	13
Signaleren bij instromers en kleuters	14
Signaleren bij zij-instromers, midden- en bovenbouwleerlingen	15
Signaleren gedurende de schoolloopbaan	17
Hoofdstuk 6 Uitvoering	26
Opbouw van verrijking	19
In de klassen (onderbouw)	28
In de klassen (bovenbouw)	32
De Boomhut	24
Communicatie	44
Eigenaarschap en coaching	44
Borging van de kwaliteit	44

Bijlagen	46
Bijlage 1 Stroomschema signaleren	47
Bijlage 2 Begeleidende brief.....	48
Bijlage 3 Entreeformulier	49
Bijlage 4 Menstekening volgens de normen van ‘Goodenough’	54
Bijlage 5 Format gesprek doortoetsen	57
Bijlage 6 verrijkingsmaterialen gekoppeld aan DVO doelen	58
Bijlage 7 Werkwijze Uitleg werkwijze Instrument Vaardigheden	63

VOORAF

Dit beleidsplan geeft een overzicht van ons doel en beleid met betrekking tot ons onderwijs aan meer- en hoogbegaafde kinderen, en de uitvoering daarvan.

Het plan bestaat uit twee delen: 'Doel & beleid' (hoofdstuk 1 t/m 5) en 'Uitvoering' (hoofdstuk 6 en 7).

Hoofdstuk 1 gaat in op het proces dat we als school zijn ingegaan om ons onderwijs aan onze meer- en hoogbegaafde leerlingen op een hoger plan te tillen. Waar staan we? Hoe kijken we tegen de invulling van de onderwijsinhouden aan deze specifieke doelgroep?

Om helder te hebben waar we ons als school op willen richten, is het belangrijk om onze visie en onze uitgangspunten met betrekking tot hoogbegaafdheid duidelijk te hebben. Hoe geven we invulling aan ons onderwijs aan meer- en hoogbegaafde kinderen? Hoe sluiten we aan bij de onderwijsbehoeften van deze leerlingen? Deze vragen worden in hoofdstuk 2 beantwoord. Leidend, ook voor deze specifieke doelgroep is het motto van onze school: Worden wie je zijn mag!

Hoofdstuk 3 gaat in op de eigenheid van meer- en hoogbegaafde kinderen. Vanuit verschillende invalshoeken schetsen we een gedetailleerd beeld van de manier waarop deze kinderen denken, voelen en leren. Aan de hand van o.a. de modellen van Renzulli en Mönks en de theorie van de meervoudige intelligentie van Howard Gardner wordt duidelijk gemaakt hoe je hoogbegaafde kinderen kunt herkennen, en wat belangrijk is voor het leerproces van deze kinderen. Voor een goed leerproces zijn de executieve functies en een groeimindset van groot belang. Dat wordt duidelijk in het vervolg van dit hoofdstuk.

Wat is het doel van ons onderwijs? Daar valt natuurlijk veel bij op te noemen. Brengen we dit terug tot de kern, dan komen we uit op de volgende drie doelen: Welbevinden, vaardigheden en inhoud. Hier gaat hoofdstuk 4 op in.

Hoofdstuk 5 geeft een gedetailleerd overzicht op de manier waarop we binnen onze school helder krijgen welke kinderen meer- of hoogbegaafd zijn. Zo gebruiken we bij de intake een ontwikkelingsformulier, en in de hogere groepen onder andere het instrument SIDI-PO. Het is van groot belang dat we zo vroeg mogelijk de onderwijsbehoeften in beeld krijgen, zodat we binnen ons onderwijs daar zo goed mogelijk bij kunnen aansluiten.

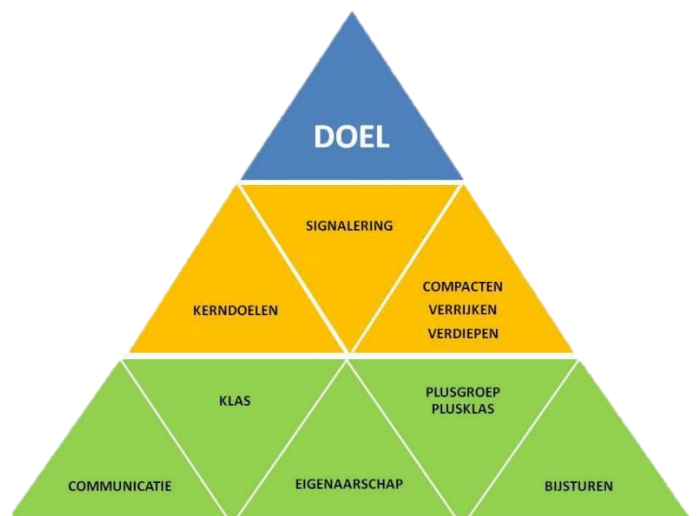
Ons onderwijs(aanbod) aan de meer- en hoogbegaafde kinderen... hoe ziet dat er concreet uit? Daar gaat hoofdstuk 6 op in. Zowel binnen als buiten de klas begeleiden we deze leerlingen. We compacten de reguliere leerstof, de leerlingen werken met een verrijkingsmap, en bieden hen begeleiding in een kleinere groep (de boomhut) wanneer zij belemmeringen in hun leerproces ervaren.

In hoofdstuk 7 geven we een overzicht van de verantwoordelijkheden en afspraken die binnen onze school zijn gemaakt met betrekking tot ons onderwijs aan meer- en hoogbegaafde leerlingen. Samen met alle andere leerlingen zijn zij aan onze zorgen toevertrouwd. Wij willen voor hen allemaal een plek zijn waar zij mogen groeien én bloeien!

Hoofdstuk 1 Inleiding

De afgelopen jaren hebben we ons verdiept in het onderwijs voor cognitief getalenteerde kinderen. Een proces waarin we als team diverse trainingen van Novilo hebben gehad. Ons team heeft daardoor een goede theoretische basis gekregen in het begeleiden van meer- en hoogbegaafde leerlingen. Verder zijn we in dit proces praktisch geholpen door Jan Maarten Heldoorn van de CBS De Wegwijzer uit Berkenwoude.

Een belangrijke voorwaarde was de begeleiding van leerlingen in de klas. Hoe kunnen we de leerlingen de juiste zorg bieden in de klas, waarbij de leerkracht de verantwoordelijkheid heeft voor de uitvoering. In dit beleidsplan zal dat dan ook een belangrijke plaats innemen. Bij de opzet van dit beleidsplan zullen we gebruik maken van de beleidspiramide van Novilo. Het beleidsplan is opgebouwd in twee niveaus: doel & beleid (deel 1) en uitvoering (deel 2).

Figuur 1: Beleidspiramide Novilo

De volgende aspecten zullen besproken worden:

1. Doel: wat willen we bereiken als school? Wie is de doelgroep en wat verwachten we van hen? Wat is de verhouding tussen onze visie en doelen?
2. Beleid: Dit bepaalt de kaders en geeft de richtlijnen.
  - a. Signaleren: Wie signaleert er en welke instrumenten gebruiken we?
  - b. Kerndoelen: Wat is ons beleid wat betreft de hoogbegaafde leerlingen als ze klaar zijn met de kerndoelen?
  - c. Verrijking: Hoe bieden we als school verrijking, verbreding en verdieping aan? Hoe werken we als school aan inhoudsdoelen en verdiepingsdoelen?
3. Uitvoering: wanneer het doel en de kaders duidelijk zijn is het van belang om dit te gaan uitvoeren. Dit wordt in de onderste laag van de piramide uitgelegd.
  - a. Klas: welke activiteiten voeren we uit in de klas en wat is de rol van de leerkracht?
  - b. Plusklas: hoe werkt de plusklas en wat is hier het voordeel voor de leerling?

- c. Communicatie: hoe verloopt de interne en externe communicatie? Wat loopt (niet) goed? Hoe zorgen we ervoor dat iedereen op de hoogte blijft?
- d. Eigenaarschap: hoe zorgen we ervoor dat het beleid wordt vormgegeven en wie is verantwoordelijk?
- e. Bijsturen: de uitvoering moet ook geborgd, regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd worden. Hoe geven we dit vorm bij ons op school?

Verantwoording

In het hedendaagse onderwijs is omgaan met verschillen een belangrijk item. In dit verband is er ook een groeiende belangstelling voor meer- en hoogbegaafdheid. In iedere klas zitten leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong. Deze leerlingen willen we vanuit onze visie passende uitdagingen bieden. Desondanks vraagt deze groep leerlingen binnen de klas ook een duidelijke zorg. In dit beleidsplan wordt beschreven hoe wij op school met deze leerlingen omgaan.

Vanuit onze visie en missie willen wij ook deze leerlingen passende begeleiding geven op onze school. Namelijk: 'Worden wie je zijn mag.'

DEEL 1 DOEL EN BELEID

Hoofdstuk 2 Visie & uitgangspunten

Visie

De missie van onze school is 'Worden wie je zijn mag'. Het werkwoord 'worden' slaat op groei en ontwikkeling. Vanuit levensbeschouwelijk perspectief duidt 'worden' op vernieuwing door het geloof in de Heere Jezus Christus. Een proces van vernieuwing van je hart, dat elke dag weer plaats moet vinden. Dit proces gaat om je hart en komt tot uiting in je doen en laten.

Worden wie je zijn mag...Vanuit onze christelijke identiteit is dit het uitgangspunt in het onderwijsaanbod en het leerproces van onze leerlingen. Dit is ook leidend in het ontwikkelingsproces van meer- en hoogbegaafde kinderen. Ieder kind is uniek, met zijn eigen talent. De jaren die de kinderen doorbrengen op onze school, vormen de basis van hun groei naar een plekje in onze samenleving. Ons doel is dat kinderen inzicht krijgen in hun talenten om deze in dankbaarheid aan God als onze Schepper te mogen inzetten. Vanuit dit gegeven willen we ook deze specifieke doelgroep de zorg bieden die nodig is.

In pedagogisch didactische zin slaat 'worden' op ontwikkeling van hoofd, hart en handen. Het gaat om groei en ontwikkeling van kennis en vaardigheden. Opvoeden en onderwijzen zijn niet te scheiden. 'Wie je zijn mag' bedoelt dat je er mag zijn, zoals je bent. Elke kind is uniek, een schepsel van God. Die eigenheid waarderen we in elk kind, de ontwikkeling moet hierbij aansluiten. We willen de kinderen ook verantwoordelijkheid leren voor hun eigen werkhouding en inzet. Hiervoor is een goede communicatie met de klas én de individuele leerling onontbeerlijk. In dit licht behoeft elk kind de nodige zorg en aandacht, of het nu cognitief minder of meer/hoog begaafd is. In datzelfde licht hebben leerlingen ook de roeping elkaar te helpen waar dat mogelijk is. Elk kind heeft een waardevolle inbreng in de groep.

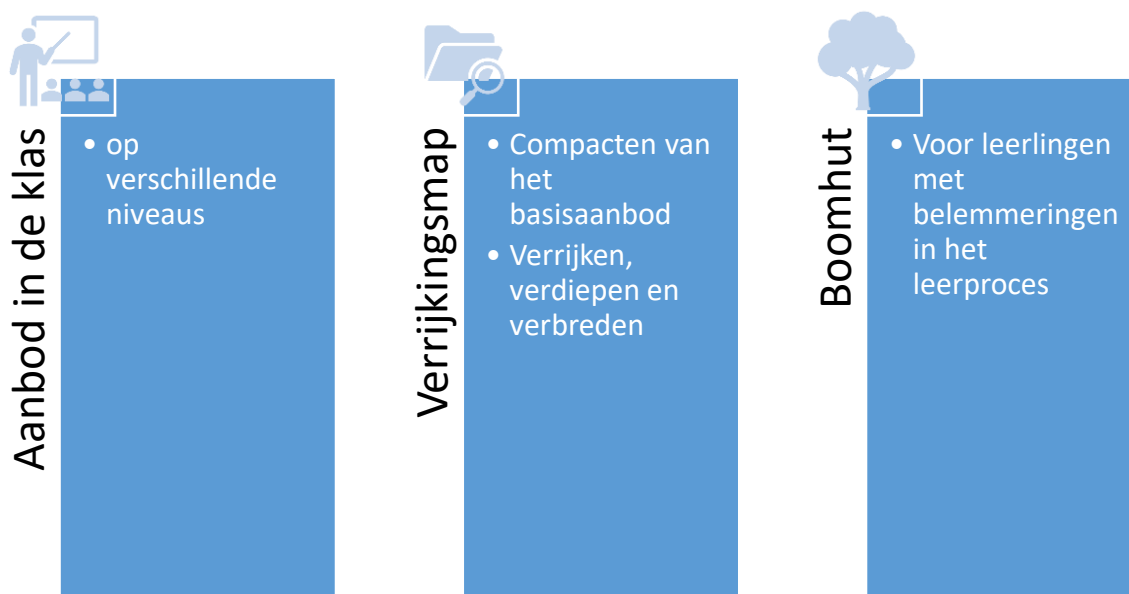
Dit plan richt zich op de ontwikkeling van het onderwijs voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen. Waarom moeten (hoog-) begaafde leerlingen apart onderwijs krijgen? Uit onderzoek blijkt dat veel talent in Nederland ongebruikt blijft. Leerlingen ondervinden in het basisonderwijs vaker nadeel dan voordeel (Kerkhof, Korlaar, & Veens, 2012). Vanuit onze visie willen wij alle leerlingen optimale

kansen en zorg bieden, ook leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong. Niet alle leerlingen worden gediagnosticeerd, desondanks vraagt deze groep binnen de klas ook een duidelijke zorg. In dit beleidsplan wordt beschreven hoe wij met deze leerlingen om gaan.

Uitgangspunten

We vinden het belangrijk om alle leerlingen zo veel als mogelijk is in de eigen klas te begeleiden in hun leerproces. Door te compacten en te verrijken, sluiten we zo goed mogelijk aan bij de talenten en de uitdagingen van de meer- en hoogbegaafde leerlingen. Wanneer dit niet toereikend is, en kinderen belemmeringen in hun leerproces ervaren, kunnen zij een traject volgen in de verrijkingsgroep, de Boomhut. In hoofdstuk 6 wordt dit verder uitgewerkt.

Figuur 2 Aanbod Jan de Bakkerschool

Wel of niet versnellen?

Versnellen is een onderwerp waarover veel discussie bestaat. Is het nu goed of juist niet? En als je tot versnellen overgaat, hoe onderbouw je je beslissing dan? Veel wetenschappelijke onderzoeken tonen positieve korte en lange termijn effecten van versnellen in het onderwijs aan. Een zorg kan zijn dat de leerling sociaal-emotioneel er niet aan toe is, of later met problemen zoals sociale isolatie, stress of elitisme te maken krijgen.

Toch blijkt uit internationaal onderzoek dat versnellen naar een volgende groep effectief kan zijn voor (hoog) begaafde leerlingen (Hoogeveen, Verhoeven, & Van Hell, 2003). Het is alleen de vraag of het voor elke leerling geschikt is. Om dit proces duidelijk te sturen werkt de school met de

[VersnellingsWenselijkheidsLijst](#) van het centrum BegaafdheidsOnderzoek van Drs. Lianne Hoogeveen. Het voordeel van dit format is dat belangrijke factoren, die van invloed kunnen zijn op het functioneren van de leerling, niet over het hoofd worden gezien. Uiteraard 'weegt' niet alles even zwaar, ook dat wordt in deze versnellingswenselijkheidslijst meegenomen. De samenhang van deze criteria is uiteindelijk doorslaggevend voor de beslissing. Het kan namelijk zijn dat één van de kenmerken ontbreekt of zwak aanwezig is, maar dat versnellen toch de beste optie is (Verlinden, Oostindie, Bouwman, Ottink, & Hoogeveen, 2013).

Na het versnellen is het van belang om de toetsresultaten goed in de gaten te houden en alert te zijn op eventuele hiaten. Het analyseren van toetsresultaten is dan ook belangrijk om zicht te houden op de leerling.

Hoofdstuk 3 Theoretisch kader

Het activiteiten aanbod aan meer- en hoogbegaafde kinderen sluit aan bij de eigenheid van deze leerlingen. De eigenheid van de leerlingen kunnen vanuit verschillende invalshoeken worden bekeken:

- A. Kenmerken van meer- en hoogbegaafde kinderen
- B. De leerstijl van meer- en hoogbegaafde kinderen;
- C. (Problematiek in) het leerproces van meer- en hoogbegaafde kinderen.

A. Kenmerken van meer- en hoogbegaafde kinderen

Er bestaan diverse modellen over (hoog)begaafdheid. Het is niet hetzelfde als een hoge score op een IQ-test. Men spreekt men over het behalen van uitzonderlijke prestaties op verschillende gebieden. In dit hoofdstuk bespreken we enkele verhelderende theorieën:

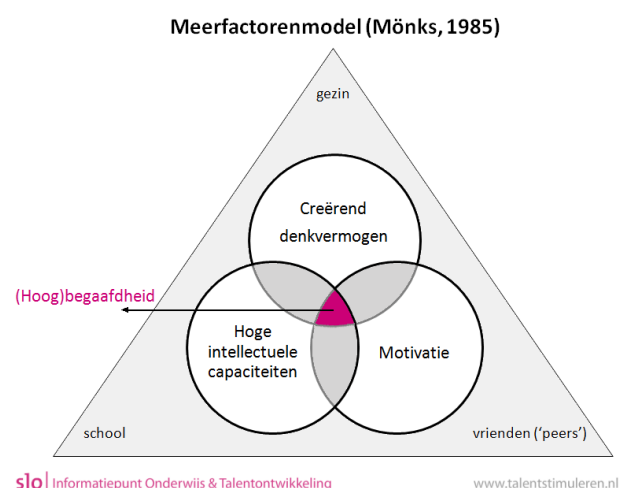
- ✿ De modellen van Renzulli en Mönks
- ✿ De theorie van de meervoudige intelligentie van Howard Gardner
- ✿ Een overzicht van kenmerken van meer- en hoogbegaafde kinderen: hoe ze zijn, voelen en denken

De modellen van Renzulli en Mönks

Onderzoek toont aan dat mensen die prestaties op hoog niveau leveren vaak over kenmerkende persoonlijkheids-eigenschappen beschikken (SLO, Z.J).

Renzulli geeft dat weer in zijn triadisch model. Mönks heeft dit triadisch model als basis gebruikt voor zijn meerfactoren-model. Dit model geeft in notendop weer welke factoren en kenmerken samenhangen met intelligentie en het leveren van prestaties op hoog niveau:

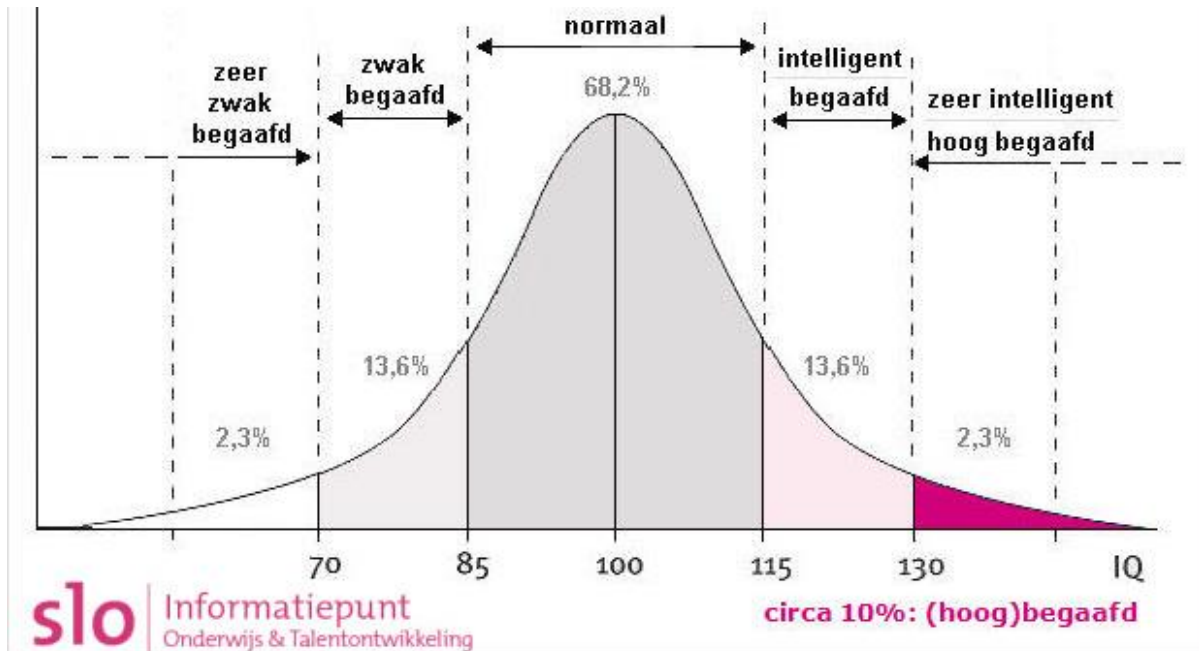
- ✿ Hoge intellectuele vermogens
- ✿ Taakgerichtheid en volharding
- ✿ Creatief vermogen

Figuur 3 Meerfactorenmodel Mönks

1. Hoge intellectuele vermogens

Intelligentie die boven het gemiddelde ligt, vaak gemeten met een prestatie- of intelligentietest en meestal uitgedrukt in een intelligentiequotiënt (IQ) (SLO, Z.J). Soms gaat men uit van de 5% hoogst presterende op een intelligentietest, soms gaat men uit van 2%. In termen van IQ gaat men dan uit van hoger dan 125 en

Figuur 4 Normaalverdeling van intelligentie gekoppeld aan de leerlijnen basisonderwijs (SLO)

hoger dan 135. Onderstaand figuur laat een normaalverdeling van de intelligentie onder de bevolking zien. Deze verdeling komt overeen met de beschrijving van de leerlijnen in hoofdstuk 1 (tabel 1 leerlijnen).

2. Taakgerichtheid en volharding

Leerlingen hebben doorzettingsvermogen nodig om bepaalde taken af te ronden. Intrinsieke motivatie moet daarom dusdanig geactiveerd worden om zelfstandig een taak aan te pakken en tot een goed einde te brengen.

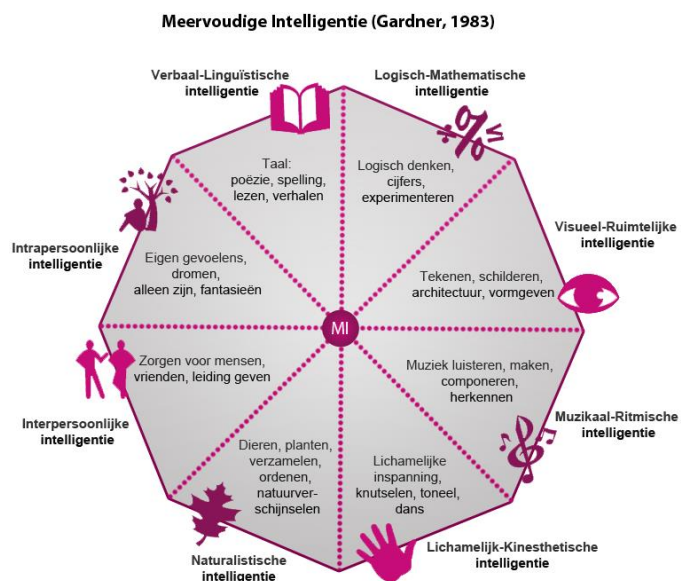
3. Creatief vermogen

Verder is er het vermogen om op een originele en vindingrijke wijze oplossingen voor problemen te bedenken. Intelligentie omvat convergent en divergent denken. Onder convergente creativiteit is er meer een systematische manier van creativiteit. Er wordt naar een of enkele oplossingen gezocht. Het denken richt zich op een cognitieve categorie. Bij divergente creativiteit is juist gericht op het ontwikkelen van nieuwe ideeën. Wanneer we zeggen 'out of the box' denken te stimuleren dan bedoelen we dit. Met name het divergent denken is belangrijk voor hoogbegaafd presteren, omdat het een voorwaarde is voor creativiteit.

Renzulli onderscheidde in zijn theorie twee typen hoogbegaafde leerlingen: de schoolhouse gifted en de creative productive gifted. De eerste groep zijn de

kinderen dit goed uit de boeken kunnen leren en de juiste antwoorden geven bij toetsen. De laatste groep zijn juist goed in het geven van een nieuw antwoord bij toetsen en worden in het huidige schoolsysteem helaas afgestraft.

Mönsk onderscheidt in zijn model naast deze drie aanlegfactoren nog een drietal omgevingsfactoren die van invloed zijn op het tot uiting komen van hoogbegaafdheid. Hierbij gaat het met name om de wisselwerking tussen gezin, school en vrienden. Dit kan alleen tot stand komen als ook de sociale competentie voldoende eigen gemaakt kan worden (SLO, Z.J).

slo | Informatiepunt Onderwijs & Talentontwikkeling

www.talentstimuleren.nl

Figuur 5 Meervoudige intelligenties (Gardner)

De theorie van de meervoudige intelligentie van Howard Gardner

De theorie van meervoudige intelligentie (MI) van Howard Gardner gaat ervan uit dat de bekwaamheid om iets te leren langs verschillende wegen kan plaatsvinden. Volgens Gardner beschikken alle mensen over kwaliteiten (of vormen van intelligentie), waarmee de kennis en vaardigheden van mensen getypeerd kunnen worden (SLO, Z.J).

Gardner onderscheidt hier op grond van een aantal criteria in ieder geval de volgende intelligenties: verbaal-linguïstisch, logisch-mathematisch, visueel-ruimtelijk, muzikaal-ritmisch, lichamelijk-kinesthetisch, naturalistisch, interpersoonlijk en intrapersoonlijk. Vanuit dit perspectief gezien is hoogbegaafdheid op een of meerdere domeinen te verwachten. Het is echter een zeldzaamheid dat dit op alle gebieden aanwezig zal zijn. In de praktijk zal het dus zijn dat hoogbegaafdheid domein-specifiek zal zijn.

Er is echter ook internationaal kritiek geleverd op de theorie van Gardner. Niet op de indeling, maar wel op de verschillende manieren van intelligent zijn.

Structuren zijn met elkaar verbonden, informatie wordt steeds met elkaar uitgewisseld in de hersenen. Het is daarom onjuist om aan te nemen dat slechts één domein betrokken is bij de informatieverwerking. Aannemelijker is dat de ontwikkeling erbij gebaat is dat alle domeinen worden gestimuleerd (Wij-leren, Z.J).

Overige kenmerken van meer- en hoogbegaafde leerlingen

Meer- en hoogbegaafde kinderen denken en voelen op een ander level, en met een andere intensiteit dan de meeste van hun leeftijdsgenoten. Het is belangrijk dat zij (door de groepsleerkracht en hun klasgenoten) in wie zij zijn, en in hoe zij denken en voelen begrepen en erkend worden.

- ✿ Sterke verbale begaafdheid;
- ✿ Sterk geheugen;
- ✿ Hoog leertempo, grote denk- en leerstappen;
- ✿ Creativiteit in het oplossen van problemen;
- ✿ Out-of-the-box denken;
- ✿ Grote nieuwsgierigheid, leerhonger;
- ✿ Brede interesse;
- ✿ Interesse in experimenteren;
- ✿ Sterke fantasie en verbeeldingskracht;
- ✿ Opmerkelijk gevoel voor humor;
- ✿ Redenen en achtergronden willen begrijpen, doorvragen en analyseren;
- ✿ Perfectionistisch;
- ✿ Complex denken;
- ✿ Sterk rechtvaardigheidsgevoel;
- ✿ Grote behoefte aan autonomie;
- ✿ Intensiteit en gevoeligheid (zie*, de theorie van Dabrowski).

* De theorie van de Poolse psychiater Dabrowski heeft geleid tot beter begrip van de intensiteit bij hoogbegaafden. Zijn theorie geeft zicht op de eigenheid van hoogbegaafden, en een goed begrip hiervan kan misdiagnoses (zoals ADHD, autisme) voorkomen. Dabrowski stelt dat de overprikkelijkheid op één of meer van de volgende gebieden kan voorkomen:

- ✿ Intellectueel gebied;
- ✿ Verbeeldingskracht;
- ✿ Emotioneel gebied;
- ✿ Psychomotorisch gebied;
- ✿ Zintuiglijk gebied.

B. De leerstijl/manier van denken bij meer- en hoogbegaafde kinderen

Hoogbegaafden denken en leren anders. Het is belangrijk om daarbij aan te sluiten. Er zijn vijf manieren van denken die kenmerkend zijn voor hoogbegaafden:

- ✿ Topdown thinking: Denken vanuit het grote geheel. Hoogbegaafde leerlingen hebben belang bij een top-down benadering. Eerst moet duidelijk zijn wat het geheel is en vervolgens het deel. Deze leerlingen zullen wij op deze manier benaderen. Niet alleen tijdens de lessen, maar ook met de kindgesprekken is het van belang om het grotere perspectief te schetsen.
- ✿ Deep level learning: Veel meer de diepte ingaan;
- ✿ Lateral thinking: Problemen creatief benaderen en vanuit verschillende kanten oplossen;
- ✿ Visual thinking: Beelddenken;
- ✿ Caring thinking: Denken vanuit het hart en de persoonlijkheid.

C. (Problematiek in) het leerproces van meer- en hoogbegaafde kinderen

Meer- en hoogbegaafde kinderen kunnen – in mindere of meerdere mate – belemmeringen ervaren in hun leerproces. Ieder kind is uniek, en dat zien we ook terug onder de meer- en hoogbegaafde kinderen.

Een verhelderend overzicht vinden we wat dit betreft in de zes profielen van Betts & Neihart. De volgende zes profielen geven in notendop weer welke diversiteit aan type leerlingen er zijn, en welke problemen kunnen (zijn) ontstaan in het leerproces van hoogbegaafde leerlingen:

1. Zelfsturend autonome leerling: “Ik doe ’t verder zelf wel.”
2. Aangepast succesvolle leerling: “Zó goed?”
3. Onderduikende leerling: “Doe mij toch maar geen plustaken... veel te moeilijk!”
4. Uitdagend en creatief: “Hoezo: ‘We hebben dit toch afgesproken’? Ik heb helemaal niks met u afgesproken!”
5. Dubbel bijzonder: Naast kenmerken van hoogbegaafdheid laat deze leerling ook kenmerken van leer- en/of gedragsproblematiek zien. Deze leerling werkt inconsistent, presteert gemiddeld of minder, verstoort en is chaotisch. Deze leerling voelt vaak gefrustreerd, 'dom' en niet begrepen, hetgeen zich kan uiten in problematisch gedrag.
6. Risicoleerling (drop-out): “Schóól?!? Drie keer niks in ’t kwadraat... Wat léér je daar nou? Dat is toch niet ’t echte leven?”

Uitleg, achtergronden en begeleidingsadviezen bij deze zes profielen:

- www.talentstimuleren.nl/thema/stimulerend-signaleren/publicatie/3841-profielen-van-begaafde-leerlingen
www.unique-talentbegeleiding.com/de-zes-profielen-van-betts-en-neihart.html

Begeleiding van (belemmeringen in) het leerproces

Vanuit verschillende invalshoeken geven we invulling aan de begeleiding van (belemmeringen in) het leerproces van meer- en hoogbegaafde kinderen:

1. Doelen en Vaardigheden voor Ontwikkeling (zie [DVO](#))
2. De executieve functies
3. De 7 uitdagingen
4. Mindset

1. DVO

Om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften en interesses van alle leerlingen, ook van de zeer talentvolle en begaafde leerlingen, is een kader ontwikkeld met (denk)vaardigheden. Bij dit 'kader voor ontwikkeling' (Steenbergen-Penterman & Houkema, 2013) is een overzicht van 'Doelen en Vaardigheden voor Ontwikkeling' (DVO) geformuleerd dat als hulpmiddel dient om doelen te stellen met leerlingen. DVO hanteren we bij het inzichtelijk maken van de talenten en uitdagingen van de leerlingen.

2. De executieve functies

Executieve functies horen bij het denkvermogen. Het zijn hogere denkprocessen die nodig zijn om activiteiten te plannen en aan te sturen. Ze zorgen voor efficiënt, sociaal en doelgericht gedrag. Grofweg kun je ze onderverdelen in vier soorten:

- Impulsbeheersing
- Concentratie
- Flexibiliteit

- Prioriteiten stellen

Voor meer info:

- ✿ www.taakwiel.nl/taakwiel-kids/
- ✿ www.wij-leren.nl/executieve-functies.php

3. De 7 uitdagingen

De 7 uitdagingen (Novilo, Tijn Koenderink) bieden een overzicht van mogelijkheden om (meer- en hoogbegaafde) kinderen te helpen. Vastgelopen kinderen dagen ons uit hen te helpen op één of meerdere gebieden:

1. Overtuigingen
2. Geheugen
3. Motivatie
4. Frustratietolerantie
5. Samenwerken
6. Zelfstandig werken
7. Wegwerken van hiaten

Voor meer info:

- ✿ 'De 7 uitdagingen', Tijn Koenderink, Novilo, 2012
- ✿ <https://www.youtube.com/watch?v=UHaZ-Z9Y-el>

4. De Mindset (Carol S. Dweck)

De Amerikaanse psychologe Carol Dweck deed jarenlang onderzoek naar prestatie en succes. Ze ontdekte het volgende: Niet alleen onze talenten en vaardigheden zorgen voor succes. Het hangt ook af van onze mindset, onze denkstijl. Ze wijst op twee uitgangspunten: de fixed mindset en de growth mindset. Kort gezegd gaan we in de begeleiding van de meer- en hoogbegaafde kinderen uit van het volgende: Iedereen is in staat om te veranderen. 'Goede leraren geloven in ontwikkeling van intelligentie en talent, en zijn gefascineerd door het leerproces' (Carol S. Dweck).

Voor meer info:

- ✿ Carol S. Dweck, Mindset, verander je manier van denken om je doelen te behalen, Swp Uitgeverij B.V., 2018
- ✿ Elly Stroo Cloeck, Samenvatting van Carol Dweck's mindset, Escia, 2018
- ✿ www.vernieuwendewijjs.nl/growth-mindset-wat-waarom-en-hoe/

Hoofdstuk 4 Doelen

Met ons onderwijs streven we er naar dat alle leerlingen school de kerndoelen van het primair onderwijs halen. Ons doel is dat leerlingen gelijk presteren als hun leeftijdsgenoten. Het doel is dus niet dat leerlingen zo snel mogelijk alles doen.

Voor een hoogbegaafde leerling is een belangrijke voorwaarde dat er iets te leren moet zijn. Aansluiting bij de didactische behoeften is dan ook een belangrijke voorwaarde. Leerlingen zullen uitgedaagd moeten worden, dan zullen ze er achter komen dat ze executieve functies nodig hebben om doelen te behalen.

Doelen

Welbevinden

Welbevinden van de leerlingen staat centraal, dit is een voorwaarde om productief te zijn. Met productief bedoelen we dat leerlingen presteren op niveau zowel op cognitief als sociaal-emotioneel gebied. Wanneer leerlingen als een lamp 'aan staan' kunnen ze tot ontwikkeling komen. Ze zijn blij en gaan met plezier naar school toe. Dit betekent niet dat alles op school leuk is, maar dat ze een positief beeld hebben van zichzelf, van school en hun plek daarin. Input krijgen we onder andere uit de jaarlijkse vragenlijst die wordt afgenomen bij de leerlingen.

Vaardigheden

Leerlingen komen naar school om iets te leren. Meer- en hoogbegaafde leerlingen moeten vooral vaardigheden ontwikkelen. Hiervoor gebruiken wij op school de [Doelen Vaardigheden voor Ontwikkeling](#), executieve functies, Mindset, en de zeven uitdagingen.

Deze leerlingen moeten zich bewust zijn van hun talenten en uitdagingen en hoe ze dit kunnen inzetten. Door naast het reguliere werk iets anders aan te bieden leren deze leerlingen ook andere vaardigheden. Het werken aan vaardigheden doen we zowel in de eigen jaargroep als in de verrijkingsklas (de boomhut).

In hun jaargroep werken de leerlingen met het concept verrijkingsmap. Leerlingen zijn hier vooral gericht op het leren van vaardigheden.

- ✿ De leerlingen zijn eigenaar van hun verrijkingsmap, omdat ze verantwoordelijkheid krijgen voor hun eigen leerproces.
- ✿ De leerlingen moeten verantwoording afleggen over hun inzet tijdens coachingsgesprekken.
- ✿ De leerlingen leren feedback te gebruiken voor hun persoonlijke ontwikkeling.

Wanneer meer- en hoogbegaafde kinderen belemmeringen ervaren in hun leerproces, volgen zij een traject in de boomhut. De activiteiten die in de boomhut worden aangeboden, zijn erop gericht om de ervaren belemmeringen uit de weg te ruimen. Er is dus een duidelijke samenhang tussen het leerproces in de eigen groep en in de boomhut, en de doelen waar de leerlingen aan werken.

Tijdens de coachingsgesprekken gebruiken we het T-GROW model (Topic, Goal, Reality, Options, Will) In dit gesprek zien we hen als een serieuze gesprekspartner, waarbij aangepast taalgebruik niet passend is. Tijdens deze gesprekken geven leerkrachten duidelijkheid aan de weg die leerlingen moeten afleggen om hun doel te behalen. In hoofdstuk 6 (Uitvoering) gaan we hier verder op in.

Inhoud

De leerlingen moeten ook de kerndoelen halen. De leerlingen hebben een goede beheersing nodig van de stof die in de kerndoelen wordt beschreven en zijn goed voorbereid op de inhoud waar het voortgezet onderwijs verder gaat.

In het kort samengevat zijn onze doelen bij het onderwijs aan meer- en hoogbegaafde leerlingen:

1. Getalenteerde kinderen kunnen activiteiten aangaan en contact hebben met gelijkgestemden, zodat ze zich herkennen en erkend voelen.
2. Kinderen leren hun geheugen in te zetten bij het leren. Onze school biedt getalenteerde kinderen strategielessen voor het leren leren.
3. Wij willen kinderen leren kritisch te denken, hun mening te kunnen vormen en op een prettige manier te verwoorden.
4. Getalenteerde kinderen krijgen verrijkingswerk aangeboden met een dusdanig hoge moeilijkheidsgraad, dat ze leren hulp vragen, doorzetten en omgaan met frustraties.
5. Kinderen krijgen verrijkingsopdrachten vanuit de meervoudige intelligentie
6. Wij streven ernaar kinderen in 8 jaar de kerndoelen te laten bereiken en dus niet te versnellen. Daarentegen compacten we de basisstof en bieden we hen verrijkingsstof aan.
7. Getalenteerde kinderen krijgen als verbredingsstof Spaans aangeboden.
8. Kinderen krijgen verbredend verrijkingswerk waarbij het creatief en oplossingsgericht denken gestimuleerd wordt.
9. Wij willen voorkomen dat bovengemiddelde kinderen vastlopen in het reguliere onderwijs, gedemotiveerd raken en zelfs gaan onderpresteren.
10. Onze school ziet het als missie voor elk kind, dus ook getalenteerde kinderen, een plek te creëren waar ze zich thuis voelen en met plezier naar school gaan.
11. Leerlingen tonen inzet/zijn actief passend bij hun capaciteit.

Hoofdstuk 5   Signaleren

Algemeen

Wanneer zijn leerlingen meer- of hoogbegaafd? We spreken over het algemeen over hoogbegaafdheid wanneer leerlingen een IQ van 130 of hoger hebben. Echter we nemen niet bij alle leerlingen een IQ test af. Verder kunnen er onderpresteerders zijn, die niet opvallen in een klas. Omdat meer- en hoogbegaafde leerlingen het vermogen hebben om zich snel aan te passen aan het groepsniveau is een vroegtijdige signalering (bij de intake) van de leerling noodzakelijk. Hierbij betrekken we informatie over het ontwikkelingsproces tot vier jaar. Op de Jan de Bakkerschool gebruiken we bij de intake het Ontwikkelingsformulier dat gebaseerd is op het instrument van SIDI-PO van Eduforce. Tijdens de kleuterperiode observeren we de leerlingen, zetten we vragenlijsten van SIDI-PO in en laten we wanneer nodig ouders ook een vragenlijst invullen.

Het zwaartepunt van signaleren ligt dus in de onderbouw, maar ook voor zij-instromers gebruiken we een vergelijkbare procedure. (zie signaleren bij zij-instromers midden- en bovenbouwleerlingen) Daarnaast geldt voor de hele school dat de professie van de leerkracht leidend is. Onderwijskundig personeel signaleert dus ook uit eigen waarnemingen, gedrag, werkhouding en vanuit de (toets)resultaten. Verder worden bij het signaleren instrumenten gebruikt zoals SIDI-PO, de profielen van Betts en Neihart, de SLO denkprofielen test en andere instrumenten.

Het uitgangspunt is dat we elke gesignaleerde leerling passende begeleiding geven door middel van aanpassingen van de inhoudelijke stof in combinatie met ontwikkeling van vaardigheden. Dit kan betekenen dat een leerling met bijvoorbeeld een IQ van 140 juist niet in de Boomhut-groep zit, omdat het geen baat heeft bij dit soort onderwijs terwijl een leerling met een IQ van 120 wel in de Boomhut-groep zit.

Signaleren bij instromers en kleuters

Tijdens de intake bij de kleuters maken we gebruik van diverse informatiebronnen.

- ✿ Ontwikkelformulier groep 1-2 (zie bijlage 3)
- ✿ Oudergesprek met de onderbouw IB-er en leerkracht groep 1/2
- ✿ Menstekening van Goodenough op de eerste schooldag (zie bijlage 4)
- ✿ Observatie aan de hand van SIDI-PO – vragenlijst snelle screening
- ✿ Observatie door de IB-er of door externe deskundige

De aanmeldprocedure voor de kleuters vindt u concreet uitgewerkt in onderstaande tabel:

Stap	Actie	Wie	Wanneer	Opmerkingen
1a.	Ouders van nieuwe leerlingen in volgend cursusjaar mailen over aanmelding en tot wanneer leerlingen in kunnen stromen.	Leerkracht gr 1	Acht weken voor zomervakantie	Aangeven dat kind op prognoselijst staat en of dat klopt, vragen of het kind op leerlingelijst groep 1/1a mag worden opgenomen, verifiëren of schrijfwijze van de naam van het kind klopt.
1b.	Vragen om persoonlijke informatie (adresgegevens etc.)	Directeur		
2.	Afspraak maken met nieuwe ouders	Directeur	Zo snel mogelijk na het verzoek	
3.	Rondleiding / gesprek bij nieuwe gezinnen NB: bij volgende kinderen uit een gezin gebeurt dit door de leerkracht van groep 1. (stap 5, 6 en 7)	Directeur	Eind van het gesprek	Meegeven: schoolgids, inschrijfformulier, ouderboekje Wonderlijk Gemaakt, Leren doen we samen, Kleuter infoboekje
4.	Info nieuw gezin doorgeven aan IB onderbouw	Directeur	Direct	ontwikkelingsformulier kleuter wordt altijd door leerkracht groep 1 verzonden (stap 6) en besproken (stap 7) .

5.	Ontwikkelings-formulier en inschrijfformulier + diverse informatie opsturen ouders	Leerkracht gr. 1	6 weken voor de 4 ^e verjaardag	
6.	Ontwikkelings-formulier en inschrijfformulier invullen	Ouders	Binnen twee weken	Ingevulde formulieren nemen ouders mee naar gesprek
7.	Gesprek n.a.v. ontwikkelings-formulier met ouders	Leerkracht gr. 1	4 weken voor de 4 ^e verjaardag	Op school door leerkracht groep 1
8.	Ontwikkelings-formulier naar IB	Leerkracht gr. 1	Direct na gesprek	Eventueel mondeling toelichting
9.	Intern bespreken ontwikkelings-formulier	IB onderbouw in IB-directie overleg	Voor eerste schooldag	Afspraken over de begeleiding
10.	Menstekening (1 donker kleurpotlood)	Leerkracht gr.1	Op vrijdag of uiterlijk twee weken na eerste schooldag	Instructie: "Teken een <u>heel</u> mens zo goed als je kunt".
11.	Menstekening scoren	Leerkracht gr. 1	Direct	> dan leeftijd: info naar IB

Tabel 1 Aanmeldprocedure kleuters

Signaleren bij zij-instromers, midden- en bovenbouw-leerlingen

Bij een aanmelding van zij-instromers hanteren we ongeveer dezelfde procedure als bij de instromers in de onderbouw. De leerkracht, ouders en IB-er bespreken de leerling resultaten (methodetoetsen en Cito toetsen) en de sociaal emotionele ontwikkeling in combinatie met de taak- en werkhouding. De aanmeldprocedure vindt u concreet uitgewerkt in de volgende tabel:

Stap	Actie	Wie	Wanneer	Opmerkingen
1.	Vragen om persoonlijke informatie (adresgegevens etc.)	Directeur		
2.	Afspraak maken met nieuwe ouders	Directeur	Zo snel mogelijk na het verzoek	
3.	Rondleiding / gesprek	Directeur	Eind van het gesprek	Meegeven: schoolgids, inschrijfformulier, ontwikkelingsformulier, ouderboekje Wonderlijk Gemaakt, Leren doen we samen, Kleuter infoboekje indien van toepassing.
4.	Info nieuw gezin doorgeven aan IB en betreffende leerkracht (en)	Directeur	Direct	
5.	Ontwikkelingsformulier invullen en inleveren bij de groepsleerkracht	Ouders	Zo snel mogelijk	
6.	Intern gesprek n.a.v. ontwikkelingsformulier en overdracht gegevens	IB met leerkracht(en)	Zo snel mogelijk	Afspraken over de begeleiding
7.	<i>Indien er aanleiding voor is een oudergesprek</i>	<i>IB, groepsleerkracht en ouders</i>	<i>Zo snel mogelijk</i>	
8.	Bespreken ervaringen met zij instromers	IB en leerkracht	In eerste schoolweek	Ouder contact

Tabel 2 Aanmeldprocedure zij-instromers

Als er vermoedens zijn van onderpresteren zal de IB-er de leerkracht en ouders vragen om afzonderlijk van elkaar de Signaleringslijst onderpresteren (SIDI-PO) in te vullen. De gegevens worden vervolgens verwerkt en besproken met ouders, leerkracht en IB-er. Gezamenlijk worden dan afspraken gemaakt welke interventies passend zijn bij het desbetreffende kind.

Wij bieden:

- ✿ Aansluiting bij het didactische niveau van het kind
- ✿ Compacten van de reguliere stof
- ✿ Verrijking van het aanbod door verbreding en verdieping
- ✿ Structurele inzet van het verrijkingsprogramma middels de Verrijkingsmap, waarin gecompact en verrijkt wordt.
- ✿ De Boomhut waarin leerlingen als zorgvoorziening extra hulp krijgen.

Signaleren gedurende de schoolloopbaan

Voor het signaleren gedurende de schoolloopbaan van de leerlingen gebruiken we op school SIDI-PO. Met dit instrument willen we leerkrachten gericht laten kijken naar leerlingen. Scores uit de vragenlijsten gebruiken we voor vervolgacties. In onderstaande tabel is schematisch weergegeven hoe we scores interpreteren (zie bijlage 1 voor stroomschema Signaleren):

Score	Is er voldoende informatie over de leerling?	Vervolgacties
Score 10-12	Ja	Verder naar beredeneerd aanbod vormgeven (talenten uitdagingen (vragenlijst DVO) + cognitief (doortoetsen))
	Nee	Zie acties score 7-9
Score 7-9	Ja	Verder naar beredeneerd aanbod vormgeven (talenten uitdagingen (vragenlijst DVO) + cognitief (doortoetsen))
	Nee	Vragenlijst Beeld van de leerkracht invullen.
		Geeft dit voldoende informatie? Ja: • Verder naar beredeneerd aanbod vormgeven (talenten uitdagingen (vragenlijst DVO) + cognitief (doortoetsen))

		Nee: • Vragenlijst Beeld van ouders uitzetten. • Overleg met IB en talentbegeleider over vervolg vragenlijsten in SIDI-PO • Gesprek plannen met ouders om uitkomsten te bespreken.
Score 5-6	Ja	Verder naar beredeneerd aanbod vormgeven (talenten uitdagingen (vragenlijst DVO) + cognitief (doortoetsen))
	Nee	Zie acties bij score 7-9
Score 1-4		Geen acties

Tabel 3 toelichting werkwijze SIDI-PO

Werkwijze schooljaar 2020/2021

In dit schooljaar leggen we de basis. Alle leerkrachten gaan alle leerlingen observeren aan de hand van de algemene vragenlijst van SIDI-PO. Samen met duo-leerkrachten wordt deze vragenlijst ingevuld om het gesprek over een leerling te stimuleren. Vervolgens werden de acties in het stappenplan gevolgd om de juiste stappen te nemen.

Werkwijze schooljaar 2021/2022

De basis van het signaleren is gedaan in het schooljaar 2020/2021. Om te controleren of er toen de juiste observaties gedaan zijn wordt voor de herfstvakantie van dit schooljaar nogmaals de jaarlijkse screening in alle groepen afgenomen. De leerlingen die hier uit komen worden door de leerkracht met de IB'er en talentbegeleider besproken. Wanneer besloten wordt tot extra actie wordt bovenstaand plan gevolgd. In dit schooljaar willen we ook als team een scholingsmoment plannen gericht op het subjectief signaleren.

Werkwijze na het schooljaar 2022 (gedurende de schoolloopbaan)

Op basis van de objectieve signalering in groep 1, 2 proberen we bij aanmelding al een beeld te krijgen van de leerling. In groep 4 controleren we of de juiste observaties gedaan zijn en of dingen aangepast moeten worden. In de overige groepen signaleren we subjectief door leerkrachten gerichte opdrachten te geven.

DEEL 2 UITVOERING

Hoofdstuk 6 De begeleiding van meer- en hoogbegaafde kinderen in de praktijk

Het is van groot belang dat hoogbegaafde leerlingen in de klas worden uitgedaagd. Hier zitten ze de grootste tijd van hun schoolloopbaan. De groepsleerkracht is dan ook verantwoordelijk voor het aanbod voor deze leerlingen. Om continuïteit te waarborgen is het van belang dat er een goede afstemming is tussen leerkrachten. In dit hoofdstuk worden de kaders uitgelegd.

Ons ideaalplaatje is dat de meer- en hoogbegaafde leerlingen in hun eigen jaargroep onderwijsinhouden krijgen aangeboden die aansluiten bij hun talenten en uitdagingen. We compacten de reguliere leerstof en bieden verrijking aan, onder andere met de inzet van de verrijkingsmap. Wanneer kinderen ondanks het compacten en verrijken belemmeringen ervaren in het leerproces, bieden we hen een traject aan in de verrijkingsgroep, de Boomhut.

- A. Aanbod in de klas
- B. Verrijken
- C. De Boomhut

A. Aanbod in de klas

Op de Jan de Bakkerschool gebruiken we het Zwols Model voor differentiatie. Differentiatie is in principe niet anders dan verschillen aanbrengen. Het is te omschrijven als het aanpassen van de leerstof en de werkvormen aan de groeimogelijkheden van het kind. In onderstaande tabel is te zien hoe dit is vorm gegeven. Meer over differentiatie wordt in dit [borgingsdocument](#) uitgelegd.

Niveau 1 2-5%	OPP 1	Kinderen die werken met een eigen leerlijn. Bottom up leren is belangrijk in deze groep.	Extern advies: SOT, Orthopedagoog, diagnostiek
Niveau 2 5-10%	*	Kinderen die extra begeleiding krijgen om het basisaanbod te blijven volgen.	Verlengde (extra) instructie. Soms R.T.
Niveau 3 Ca. 70%	**	Kinderen die het basisaanbod krijgen.	
Niveau 4 5-10%	***	Kinderen die met naast het basisaanbod meer aankunnen.	Verdiepende instructie door de leerkracht
Niveau 5 2-5%	OPP 2	Kinderen die werken met een eigen leerlijn waarin ze duidelijk krijgen wat ze naast het basisaanbod extra gaan leren. Top down leren is belangrijk bij deze groep.	

Tabel 4 Vijf niveaus van differentiatie

B. Verrijken

De basis van verrijking ligt in de klas, gegeven door de eigen leerkracht. Van belang is dan ook dat de hoogbegaafde leerling verrijking krijgt aangeboden. Onder verrijking verstaan wij zowel verdieping (opdrachten in het vakgebied verdiepen) als verbreding (een nieuw vakgebied introduceren, bijvoorbeeld een nieuwe taal die niet regulier wordt aangeboden). De werkwijze is zoveel mogelijk top-down. Met het aanbod houden we er rekening mee dat eerst de verrijking wordt ingeroosterd en daarna het reguliere gecompacte werk.

Na het signaleren van de leerlingen willen we leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong ook verrijkingswerk passend bij hun talenten en uitdagingen bieden. Dit doen we door ouders, leerkrachten en leerling een vragenlijst af te nemen. Deze vragenlijst geeft weer wat de talenten en uitdagingen van de leerling is. De leerkracht zoekt hier vervolgens verrijkingswerk bij. In bijlage 6 staat per methode welke talenten en uitdagingen hierin verwerkt worden.

Figuur 6: Aanbod Jan de Bakkerschool

Voor het verrijkingswerk in de bovenbouw (groep 3-8) gebruiken we het instrument 'de Verrijkingsmap'. Het is een organisatievorm om het gekozen verrijkingswerk te structureren voor zowel leerling als leerkracht. De verrijkingsmap biedt de leerling een compact programma van de reguliere stof en daarnaast verdieping en verbreding op zijn eigen didactisch niveau. Hierbij wordt dan ook rekening gehouden met de talenten en uitdagingen van de leerlingen. In de verrijkingsmap wordt bijgehouden welke activiteiten al afgerond zijn. Verder zit in de verrijkingsmap een weekplanning, waarop af te lezen is welke activiteiten met de klas meegedaan moeten worden en welke aanvullende activiteiten er zijn.

In de klassen (onderbouw)

Wat zijn de kernpunten van verrijking

In de huidige manier van verrijken is de basis: de inhoud is het middel om kinderen te helpen bij het ontwikkelen van vaardigheden door middel van coaching door de leerkracht. Dit aanbod moet passen bij de talenten en uitdagingen van de betreffende leerling. De inhoud is het middel om vaardigheden te ontwikkelen bij leerlingen. Hierbij is de coaching van de leerkracht erg belangrijk. De leerling is verantwoordelijk voor het eigen leerproces. De leerkracht coacht de leerling volgens belangrijke coaching-principes. Coaching-gesprekken zijn de leermomenten voor de leerling. Er worden telkens concrete afspraken gemaakt waarmee de leerlingen kunnen oefenen met de vaardigheden.

Waarom al verrijken bij Kleuters?

Kinderen passen zich van nature snel aan. Binnen drie weken kan een kleuter die gedetailleerde mensen kan tekenen zich aanpassen naar het tekenen van 'koppoters'. Dit geldt ook voor reken- en taalvaardigheden. Vanuit het entreegesprek is het belangrijk om aan te sluiten bij de ontwikkeling van de leerling. Wanneer dit gebeurt krijgt de leerling erkenning voor wie hij of zij is en zal het een nieuwsgierige en leergierige houding houden en ontwikkelen. Meer- en hoogbegaafde kinderen denken op een andere manier. Dit hogere orde denken beheersen ze erg goed. Wanneer daar voldoende aandacht voor is zorgt dit ervoor dat ze 'aan' staan in de klas.

Hoe kunnen de verschillende DVO-doelen terugkomen in het aanbod bij de kleuters?

Let op: Dit is per vaardigheid 1 voorbeeld. Er zijn bij elke vaardigheid nog talloze andere opdrachten te bedenken.

	Bedenk een fantasiedier aan de hand van eigenschappen die van tevoren bedacht zijn.		Keuzeopdracht – de leerling moet uitleggen waarom hij voor die opdracht kiest. -> waar leer je het meest van?

Zorg voor een duidelijke opdracht waar concrete feedback tussentijds mogelijk is (bijvoorbeeld een Bloomles) https://slimpuls.nl/hogere-orde-denkopdrachten	Zelfsturing is een item wat vaak een ontwikkelpunt voor een meer- en hoogbegaafde leerling. Kies uit de DVO-waaier een doel wat het beste bij deze leerling past.
Leer leerlingen de basisprincipes van het werken met de computer of een tablet.	Samenwerkopdracht met een leerling die 'tegengas' durft te geven. <i>Je kunt dit goed combineren met een ander talent of uitdaging voor deze leerling.</i>
Zorg voor een duidelijke opdracht waar analytisch denken gestimuleerd wordt (bijvoorbeeld een Bloomles) https://slimpuls.nl/hogere-orde-denkopdrachten	Laat leerlingen nadenken n.a.v. een prentenboek wat ze van een bepaalde situatie vinden. Zouden ze ook voor deze oplossing kiezen?
Speel met de leerling het kwaliteitspel. Kwaliteitspel Boek: Ken je kwaliteiten	Onderbouw: Speel met de leerling een spel wat hij/zij niet kent. De leerling moet het spel daarna aan drie andere leerlingen uitleggen.

Welke manier van aanbod bij de kleuters past bij de kernpunten van verrijking en de manier van werken bij de kleuters?

In de schoolgids staat het volgende over het onderwijs in groep 1 en 2:

In de activiteiten voor de kleuters houden we rekening met hun ontwikkeling. Spelenderwijs leren de kinderen in groep 1 en 2 allerlei nieuwe zaken. Dit spelen, wat leren is, wordt gestuurd door de leerkracht, die vooral rekening houdt met de ontwikkeling van de kinderen.

Het kleuteronderwijs is, a.d.h.v. bovenstaand citaat op te delen in een aantal hoofdpunten. Per punt geven we een korte toelichting wat dit betekent voor het onderwijs aan meer- en hoogbegaafde kinderen:

1. Spelenderwijs ontwikkelen: voor meer- en hoogbegaafde kinderen moet het spel verrijkt worden door hoger orde denken en complexe vraagstukken die in het spel aan de orde komen.
2. Passend bij het ontwikkelingsniveau: Blijf altijd de ontwikkeling van het kind volgen door gebruik te maken van observatie en twijfel niet om kinderen uit te dagen te laten zien wat ze al kunnen (verder dan het huidige aanbod). Soms vraagt dit om specifiek aanbod in een klein groepje kinderen.
3. Nieuwe dingen (vaardigheden en kennis) opdoen: Zorg voor informatiebronnen zoals boeken van hoog niveau en zorg dat kinderen elke dag naar huis gaan met iets nieuws dat ze kunnen of te weten zijn gekomen.
4. Leerkracht als stimulerende factor: Vertel kinderen het waarom van bepaalde activiteiten met lange termijnperspectief. Bijvoorbeeld je maakt een

kralenplankje want zo oefen je je vingers om je pen goed vast te houden (laat dit ook echt zien aan de leerlingen)

Het op deze manier bereiken van meer- en hoogbegaafde leerlingen vraagt een leerkracht die:

- ✿ Leerlingen altijd, bij verschillende activiteiten, laat aansluiten bij het aanbod dat past bij het ontwikkelingsniveau van de leerling
- ✿ Inzicht heeft in de manier waarop de vaardigheden terugkomen in de activiteiten bij de kleuters.
- ✿ In staat is om kinderen op een coachende manier te begeleiden en verder te helpen bij het ontwikkelen van vaardigheden.
- ✿ Het waarom van activiteiten kan en wil uitleggen aan kinderen.
- ✿ Bij alles wat er aangeboden wordt zichzelf afvraagt hoe dit de kinderen helpt bij het ontwikkelen van vaardigheden.
- ✿ Het aandurft om (beredeneerd) kinderen een ander of aanvullend aanbod te geven.

Het op deze manier bereiken van meer- en hoogbegaafde leerlingen vraagt leerlingen die:

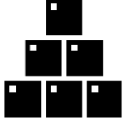
- ✿ Baat hebben bij het ontwikkelen van vaardigheden d.m.v. ander aanbod
- ✿ Wat betreft hun talenten en uitdagingen aansluiting vinden bij de DVO-doelen.
- ✿ Weten waarom de activiteiten bijdragen aan het leerdoel.

Het op deze manier bereiken van meer- en hoogbegaafde leerlingen vraagt inhouden die:

- ✿ Altijd ten dienste staan aan het ontwikkelen van vaardigheden of bijdragen aan positief krediet om aan vaardigheden te werken.
- ✿ Aansprekende materialen die uitnodigen om te 'leren' leren.
- ✿ Van dusdanig niveau zijn dat het ontwikkelen en benutten van vaardigheden noodzakelijk is.

Er zijn verschillende mogelijkheden om bovenstaande punten te verwerken in het basisaanbod voor de kleuters. Deze mogelijkheden kunnen/moeten ook gecombineerd aangeboden worden.

Vragen stellen Stel hogere orde denkvragen in het basisaanbod in de kring en tijdens activiteiten. Hulpmiddel: denksleutels	Kleine kring Werk met een kleine kring waarin kinderen door middel van een ingewikkeld prentenboek of een probleemstelling	Verrijkingsmap voor Kleuters Voor een doorgaande en gestructureerde manier van aanbieden van verrijking kan een verrijkingsmap opgesteld worden.

Verrijkte hoeken Zorg dat er in een aantal/elke hoek(en) in de voorbereiding een verrijking wordt bedacht. Dit zorgt ervoor dat je tijdens het begeleiden van het spel niet meer na hoeft te denken over het verrijken van het spel. (zie ook boekentip voor meer informatie)	geprikkeld worden in hun denken. Mogelijkheden: • Bedenk hogere orde denk vragen bij een prentenboek. • Geef de kinderen een aantal materialen van bijvoorbeeld playmobil en zeg dat ze die materialen moeten gebruiken om een lek in een dak te dichten. Zorg dan voor niet voor de hand liggende materialen en begeleid de kinderen voor vragen te stellen	• De leerling werkt 15 min per dag aan het begin van het spelen werken. • De leerling krijgt wel eerst de kans om te plannen op het planbord zodat hij of zij daarna kan spelen of werken bij de activiteit van zijn of haar keuze. • Elke dag wordt gevuld met een andere activiteit zoals: Vergrootte pagina's van schrijfschrift van groep 3 met letters van de eigen naam/smartgame/sommen t/m 10 / hogere orde denk opdracht etc.
Doortoetsen op leerlijnen Zorg dat er voldoende kennis is van de leerlijnen en eventueel een doos met basismaterialen op talig en rekenkundig gebied die de leerkracht kan gebruiken om te kijken waar het kind zit op de leerlijnen.	Boekentip: Boek: Kleuters die net iets mee kunnen, 400 tips voor kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong	Gebruik bestaande materialen op een andere manier Het voordeel van het kleuteronderwijs is de grote hoeveelheid materialen die je tot je beschikking hebt. Gebruik deze materialen en combineer ze met goede vragen (Hogere orde denken) en je kunt in korte tijd een mooie activiteit voorbereiden.
Zorg voor boeken met veel feitjes en nieuwe kennis • Boekenserie Willewete • Dierenboeken van de schrijver Jenni Desmond • Alfabet, Charlotte Dematons • Boeken met sociale dilemma's of problemen zodat kinderen daarin kunnen leren.		

• Google op prentenboeken Mindset en kijk hoe je met prentenboeken een groei-mindset kunt stimuleren.		

In de klassen (bovenbouw)

In de klas is de leerkracht verantwoordelijk voor het verrijkingswerk wat wordt ingezet voor de leerling. Het is hierbij van belang dat de leerling het reguliere werk goed beheerst. De leerkracht toets dit door begrip te controleren. Door middel van prétoetsen wordt begrip getoetst, maar ook de werkwijze om te zien welke strategieën al beheerst worden. Door goede afstemming en differentiatie blijft er door de Expliciete Directie Instructie (EDI) voldoende ruimte om te werken aan verrijkingsopdrachten. Leerlingen hoeven zo niet onnodig mee te doen met instructies. Het uitgangspunt is dat we aansluiten bij de didactische behoefte van de leerling. De lessen rekenen, taal, spelling en begrijpend lezen worden door middel van compacten aangeboden. Hiervoor worden routeboekjes van het SLO gebruikt, of de richtlijnen van de methode.

De leerkracht kan in samenspraak met de IB-er en talentbegeleider een verrijkingsmap voor een leerling opstellen. Voordat dit gedaan wordt, vindt er een onderwijskundig en didactisch onderzoek plaats om het juiste niveau vast te stellen. Bij het onderwijskundig onderzoek kijken we voornamelijk naar de persoonskenmerken van de leerling. Wie is de leerling, welke vaardigheden moeten nog geleerd worden? Dit doen we aan de hand van de DVO-vragenlijsten voor leerkracht, ouders en leerling. Voor de uitleg van de werkwijze zie bijlage 7.

Bij het didactisch onderzoek brengen we de didactische leeftijd in beeld door middel van doortoetsen en het analyseren van de gemaakte toetsen. Van belang is dat leerlingen het nut van het doortoetsen ook inzien. Hiervoor is een format gemaakt wat in bijlage 5 te vinden is.

Zoals in de weekplanning in de verrijkingsmap te zien is, werken de leerlingen eerst aan hun verrijkingsopdrachten en daarna pas aan hun reguliere compacte lesstof. Hiermee willen we bereiken dat leerlingen eerst positief credit opbouwen, om vervolgens hun reguliere compacte lesstof te maken. Dit vraagt eigenaarschap van de leerling, waar de leerkracht de leerling in moet begeleiden.

Hoogbegaafde leerlingen zullen 'aan gaan' als ze eerst hun verrijkingswerk mogen maken. Leerlingen die meer begaafd zijn zullen dit minder hebben.

De groepsleerkracht wordt elke week vrij geroosterd om met de leerlingen met een verrijkingmap in gesprek te gaan. Op deze manier houdt de leerkracht zicht op de ontwikkeling van de leerling en kan waar nodig ondersteuning bieden. Wanneer blijkt dat deze hulp niet toereikend is, willen we in de boomhut extra zorg bieden.

Invulling van het coachingsmoment

1. Evalueren op de leerdoelen van de leerling
2. Filosoferen met leerlingen in een klein groepje
3. Denken over denken
4. Leren leren
5. Een uitdagende activiteit aanbieden om de leerling observeren (bijvoorbeeld een Smart Game)
6. Werk bespreken
7. Doelen stellen voor de nieuwe week

C. De boomhut

Vanaf cursusjaar 2021-2022 zijn we gestart met een voorziening voor meer- en hoogbegaafde kinderen, genaamd ‘de boomhut’. Deze voorziening is bedoeld voor meer- en hoogbegaafde leerlingen die – ook na het aanpassen/compacten van het reguliere onderwijsaanbod én de inzet van de verrijkingmap – belemmeringen ervaren in hun leerproces.

Op onze school willen we ieder kind tot z’n recht laten komen. Voor een deel van onze meer- en hoogbegaafde leerlingen is het onderwijsaanbod dat in de jaargroep wordt gegeven niet toereikend; bij deze leerlingen signaleren we een stagnatie in het ontwikkelingsproces. In de boomhut-setting krijgen meer- en hoogbegaafde kinderen activiteiten aangereikt die aansluiten bij hun kennen en kunnen, nauw verbonden met hun ontwikkelpunten.

De boomhut

‘De boomhut’ staat symbool voor de volgende aspecten:

- ✿ Vanuit een boomhut bezie je de wereld even vanuit een ander perspectief. Je trekt je tijdelijk even terug, om daarna weer de ‘gewone’ dingen van het leven op te pakken. Zo willen we met deze voorziening kinderen de gelegenheid bieden om aan hun ontwikkelpunten te werken, op zichzelf en op hun omgeving

te reflecteren, om zó weer binnen de eigen groep hun leer- en ontwikkelingsproces te kunnen vervolgen.

- ✿ Een boomhut is een ontmoetingsplek van vrienden. Zo willen we met deze voorziening een ontmoetingsplek creëren voor peers (=gelijkgestemden).
- ✿ Een boomhut is een dynamisch project, er valt altijd wat aan bij te spijkeren. Zo is deze zorgvoorziening – zeker in de opstartfase – een dynamisch concept, waarin we als school en als leerkrachten blijven groeien in onze visie en de begeleiding die we bieden aan de kinderen. We staan open voor veranderingen die het concept kunnen optimaliseren.

Doelgroep en doelstelling

In 'de boomhut' worden activiteiten aangeboden ten behoeve van meer- en hoogbegaafde kinderen die op één of meerdere gebieden in hun ontwikkeling vastlopen en dus belemmerd worden. Het gaat hierbij om belemmeringen in het proces van het leren. Het kan zijn dat de leerkracht binnen de jaargroep waar het kind in zit te weinig mogelijkheden ziet om begeleiding te bieden. In 'de boomhut' worden activiteiten aangeboden die aansluiten bij de gesignaleerde belemmeringen, om zo te groeien in mindset en vaardigheden met betrekking tot het leerproces. Het doel is dat de leerling dat wat het leert in de boomhut vervolgens kan inzetten in de eigen groep. Een traject in 'de boomhut' is van tijdelijke aard; wanneer een leerling voldoende is gegroeid in mindset en vaardigheden, kan het traject in 'de boomhut' worden afgesloten.

In de boomhut, van signaleren tot uitzwaaien

Hierbij geven we een overzicht van het proces dat kinderen doormaken vanaf het moment dat duidelijk wordt dat er meer nodig is dan het onderwijsaanbod in de basisgroep.

- A. Signaleren: welke leerlingen;
- B. Intake: leerdoelen/portfolio;
- C. Activiteitsaanbod;
- D. Het portfolio;
- E. Uitzwaaien

A. Signaleren

Welke leerlingen komen in aanmerking voor het onderwijsaanbod in 'de boomhut'? Deze voorziening is bedoeld voor die leerlingen voor wie al een verrijkingsmap is ingezet, maar die - ondanks het verrijkingsaanbod in de groep - onvoldoende vorderingen maken in het behalen van hun ontwikkelingsdoelen. We hanteren de volgende criteria in de afweging om een leerling een traject in 'de boomhut' te laten volgen:

- ✿ De leerling heeft zóveel uitdagingen (n.a.v. de vragenlijsten DVO) dat zorgaanbod buiten de groep nodig is om te ontwikkelen in vaardigheden/mindset;
- ✿ De leerling stuit op belemmeringen omdat hij meerdere executieve vaardigheden onvoldoende beheerst;
- ✿ Het reguliere leerstofaanbod (incl. verrijkingsmap) biedt te weinig om de leerling recht te doen in zijn eigenheid (zie hfst. 3C 'Aansluiten bij de eigenheid van de leerlingen');
- ✿ In de basisgroep kan onvoldoende invulling gegeven worden aan de behoefte aan contact met ontwikkelingsgelijken;
- ✿ Het welbevinden staat – als gevolg van de eigenheid van de leerling – onder druk.

In de afweging om een kind wel of niet te plaatsen, speelt de samenstelling van de groep en de expertise van de leerkracht ook mee. De ene groep biedt meer kansen voor contacten met ontwikkelingsgelijken dan de andere. Daarnaast heeft de ene leerkracht meer ervaring in het begeleiden van meer- en hoogbegaafde leerlingen dan de andere.

Tijdens de groepsbespreking in januari en juni wordt besloten welke kinderen een begeleidingstraject in 'de boomhut' gaan volgen.

Verantwoording naar de ouders

Het kan zijn dat voor ouders niet helder is waarom we hun kind wel of juist niet aanmelden voor de boomhut. Het onderstaande stappenplan kan helpend zijn om onze keuze toe te lichten:

- ✿ We brengen de onderwijsbehoeften van de leerling in kaart. Hierbij gaat het om observaties in de klas, en de onderwijsbehoeften die de ouders thuis signaleren;
- ✿ We gaan na hoe binnen de groep door de eigen groepsleerkracht gewerkt gaat worden aan de uitdagingen van de leerling. De inzet van de verrijkingsmap, de eigenheid van de groep en de expertise van de groepsleerkracht maken onderdeel uit van het verkennen van de mogelijkheid om de leerling binnen de groep te begeleiden. Wanneer de groepsleerkracht voldoende kansen ziet om de leerling in de groep te begeleiden op de gesignaleerde uitdagingen, melden we de leerling niet aan voor de boomhut.
- ✿ Wanneer blijkt dat er binnen de groep te weinig mogelijkheden zijn om de leerling te begeleiden op de gesignaleerde uitdagingen (of wanneer na verloop van tijd blijkt dat de leerling te weinig vooruitgang laat zien), melden we de leerling aan voor een begeleidingstraject in de boomhut.

B. Intake

Zodra besloten is welke leerlingen een begeleidingstraject in 'de boomhut' gaan volgen, worden de volgende stappen doorlopen:

- ✿ De leerkracht vult het intakeformulier in (zie bijlage 1);

- ✿ De leerkracht maakt een afspraak met de boomhutcoach om met behulp van het intakeformulier, de verrijkingsmap, de al in een eerder stadium ingevulde DVO-lijst de hulpvraag toe te lichten;
- ✿ De leerkracht bespreekt met de ouders het voorstel om hun kind een traject in 'de boomhut' te laten volgen;
- ✿ De boomhutcoach plant een gesprek met de betreffende leerling (eventueel met de ouders). In dit gesprek geeft de leerkracht info over het begeleidingstraject, en kan de leerling zijn/haar vragen kwijt.

C. Het activiteitenaanbod

Het activiteitenaanbod in 'de boomhut' sluit aan bij de ontwikkelingsdoelen, op de hulpvraag van de leerlingen. In het begeleidingstraject richten we ons op de volgende ontwikkelingsdoelen:

- ✿ Groei in executieve functies;
- ✿ Groei m.b.t. mindset;
- ✿ Groei in kritisch denken ;
- ✿ Groei in onderzoekend leren & ontwerpend leren;
- ✿ Groei in zelfvertrouwen, stabiliteit in de sociaal-emotionele ontwikkeling door contacten met gelijkgestemden/ontwikkelingsgelijken (peers).

Groei in executieve functies

- ✿ Spaans;
- ✿ Project*, waarbij de leerlingen werken aan hun eigen leerdoelen.

Groei m.b.t. mindset

- ✿ Mission Possible (De methode Kids' Skills, op speelse wijze vaardigheden ontwikkelen bij kinderen);
- ✿ Werkboek MINDSET;
- ✿ Portfolio, waarin de leerlingen hun ontwikkeling weergeven;
- ✿ Project*, waarbij de leerlingen werken aan hun eigen leerdoelen;

Groei in kritisch denken

- ✿ Leeruitdaging (James Nottingham): een cognitief conflict;
- ✿ Debatteren: argumentatie-oefeningen, Lagerhuis, Freeze & Go (www.schooldebatteren.nl);
- ✿ Stellingen/vragen uit het NOS-jeugdjournaal;
- ✿ Leeskring jeugdliteratuur (bijv. Narnia, koning van Katoren, etc.);
- ✿ Terra Nova (spel).

Groei in onderzoekend leren & ontwerpend leren

- ✿ Onderzoeksopdracht waarin de leerlingen leren om een onderzoek op te zetten, onderzoeksvragen formuleren, een verslag te maken van het onderzoek
  - Onderzoekende en ontwerpende lessenseries, Hogeschool van Amsterdam (www.iederkindeentalent.nl)
  - Concept cartoons
  - Onderzoeksopdrachten wiskunde (www.math4all.nl, www.wisfaq.nl/pagina.asp?nummer=1339)
  - ...
- ✿ STEAM-activiteiten;
- ✿ Rekenspelwedstrijd (www.besterekenspel.nl), start in januari;
- ✿ Vakkanjer Junior, uitvindwedstrijd voor groep 7 en 8;
- ✿ Briljant Projecten;
- ✿ Bright Idea Challenge (Shell);
- ✿ Projecten Universiteit Wageningen;
- ✿ Onderzoeksvraag vanuit het bedrijfsleven;
- ✿ Vooruit.

Contacten met ontwikkelingsgelijken (peers)

- ✿ Spellen – Kort, strategisch & abstract: Game of Amazons, Abalone, Onitama, Battle sheep, Kamon, Hokito, Mana;
- ✿ Puzzles & Games (www.celebrationofmind.org);
- ✿ Thinkfun: Gravity Maze, Laser Chess;
- ✿ Schaaktoernooi;
- ✿ Coöperatieve spelen (Sunny Games);
- ✿ Gezamenlijke projecten;
- ✿ Activiteiten m.b.t. kritisch denken.

* Tools die bij de projecten worden ingezet:

- ✿ TASC-model;
- ✿ Taxonomie van Bloom;
- ✿ Onderzoekend leren & ontwerpend leren;
- ✿ De leeruitdaging (James Nottingham);
- ✿ 21^e eeuwse vaardigheden.

Rooster ochtend, groep 7-8

- 9.15 uur: Inloop, peers-activiteit (kort spel), leerlinggesprekjes (individueel of in duo's)
- 9.45 uur: Mindset/kritisch denken:
- Activiteiten m.b.t. mindset (start van het schooljaar t/m herfstvakantie, kerstvakantie t/m voorjaarsvakantie, meivakantie t/m zomervakantie)
  - Activiteiten m.b.t. kritisch denken (herfstvakantie t/m kerstvakantie, voorjaarsvakantie t/m meivakantie)
- 10.30 uur: Pauze
- 10.45 uur: Voorlezen
- 11.00 uur: Project
- 11.45 uur: Afronden, aandachtspunten voor de komende week bespreken (werk in de klas, ontwikkeling bijhouden in het portfolio)

Rooster middag, Spaans* door Josien Visscher

- 13.25 uur: Spaans voor de leerlingen uit groep 6 + starters uit groep 7 en 8
- 14.00 uur: Spaans voor de leerlingen uit groep 7
- 14.35 uur: Spaans voor de leerlingen uit groep 8

Rooster middag, groep 4 t/m 6

- 13.15 uur: Inloop
- 13.25 uur: Peers-activiteit/activiteiten m.b.t. kritisch denken (groep 4/5)
- 14.00 uur: Project voor leerlingen groep 5/6
- 14.40 uur: Activiteiten m.b.t. mindset (start van het schooljaar t/m herfstvakantie, kerstvakantie t/m voorjaarsvakantie, meivakantie t/m zomervakantie)
- 15.00 uur: Afronden, aandachtspunten voor de komende week bespreken (werk in de klas, ontwikkeling bijhouden in het portfolio)

*Spaans

Het vak Spaans wordt geïntegreerd in het zorgaanbod van 'de boomhut'. Voor het schooljaar 2021-2022 zijn de uitgangspunten:

- ✿ Spaans wordt ingezet om de kinderen te werken aan hun ontwikkelingsdoelen (vanuit de vragenlijst DVO, executieve vaardigheden, 7 uitdagingen en Mindset Carol Dweck);
- ✿ De kinderen die al Spaans hebben gehad, volgen Spaans volgens het rooster van 'de boomhut';
- ✿ De kinderen die nog geen Spaans hebben gehad maar volgend jaar wel gaan deelnemen aan een traject in de Boomhut, volgen Spaans tijdens het middagprogramma (met de leerlingen uit groep 6).

D. Portfolio

In de boomhut werken de kinderen aan doelen m.b.t. mindset en executieve functies. In een portfolio maken zij hun leerproces zichtbaar. In overleg met de groepsleerkracht wordt een leerdoel vastgesteld. In het portfolio wordt dit leerdoel opgenomen. Een tabel waarin het doel is weergegeven, is ruimte om bij te houden in hoeverre het doel al is bereikt. Daarnaast beschrijven de kinderen ieder week/om de week een leerervaring. Tijdens het bijwerken van het portfolio gaat de boomhutcoach met het kind in gesprek over zijn kijk op zijn eigen leerproces. Meelezen met het kind, en over het geschrevene in gesprek gaan biedt aanknopingspunten om (twee)wekelijks een stukje begeleiding te geven op het persoonlijke leerdoel.

Overige opmerkingen:

- ✿ Leerkrachten kunnen via Parnassys meelezen in de portfolio's van de leerlingen. In het groepsplan is van ieder portfolio een link opgenomen. Zodoende heeft iedere leerkracht een actueel overzicht van de voortgang van het leerproces van ieder kind; dit biedt (twee)wekelijks aanknopingspunten voor de leerlinggesprekjes over de verrijkingsmap.
- ✿ Bij de afronding van een leerdoel in het portfolio is het belangrijk dat de groepsleerkracht het leerdoel als behaald beoordeelt.
- ✿ In de bijlage zijn twee blanco portfolio's opgenomen, één voor de midden- en één voor de bovenbouw.

E. Uitzwaaien

Leerlingen volgen minimaal een half jaar een traject in de boomhut. In februari en juni wisselen de groepsleerkracht en de boomhutcoach de vorderingen in het leerproces van iedere leerling uit. Er zijn twee mogelijkheden:

- ✿ De leerling is nog volop bezig met het doel waarmee het in de boomhut is gestart en/of ervaart nog andere belemmeringen bij het werken in de eigen klas. Voor deze leerling wordt het traject in de boomhut verlengd. De groepsleerkracht geeft dit door aan de ouders van de leerlingen.
- ✿ De leerling heeft het doel waarmee het in de boomhut is gestart (grotendeels) behaald, en de ervaren belemmeringen zijn hiermee uit de weg geruimd. Deze leerling rondt het traject in de boomhut af. De groepsleerkracht deelt dit mee aan de ouders. Desgewenst wordt een afspraak gemaakt met de ouders, om in een gesprek met groepsleerkracht en boomhutcoach van gedachten te wisselen over het leerproces van de leerling in de afgelopen periode.

Wellicht hebben groepsleerkrachten, nadat een leerling het traject in de boomhut heeft afgerond, behoefte aan een stukje nazorg. Hiervoor kunnen zij ten allen tijde een beroep doen op één van de talentbegeleiders.

Afspraken en communicatie rondom de boomhut

Duidelijke afspraken, heldere communicatielijnen zijn belangrijk om dit concept goed tot z'n recht te laten komen.

- A. Communicatie met de leerlingen;
- B. Communicatie met de ouders;
- C. Communicatie tussen de leerkracht en de boomhutcoach;
- D. Wisselwerking tussen jaargroep en 'De boomhut';
- E. Verantwoording en evaluatie.

A. Communicatie met de leerlingen

Het leerproces van de leerlingen staat centraal in het hele begeleidingstraject. Daarom is het belangrijk om veel met de leerlingen in gesprek te zijn. Dit begint al bij de intake. Gedurende het traject voert de boomhutcoach gesprekken om de leerlingen te laten nadenken over hun leerproces en om hen daar zicht op te geven. Ook de groepsleerkracht voert – aan de hand van het werk in de verrijkingsmap en aan de hand van de gedeelde informatie vanuit de boomhut – gesprekken met de leerlingen.

B. Communicatie met de ouders

- ✿ Intake leerlingen – Bij de intake van een leerling worden de ouders betrokken. De groepsleerkracht neemt contact op om het plan om een leerling een traject in 'de boomhut' aan te bieden te bespreken. Hierbij verhelderen we aan welke doelen de leerling in de eigen klas werkt, met welke doelen de leerling in de boomhut aan de slag gaat, (en eventueel voor welke belemmeringen de leerling buiten de school hulp krijgt);
- ✿ Vervolgens voert de boomhutcoach een gesprek met de leerling. In dit gesprek legt zij aan de leerling uit wat het doel is van dit traject, aan welke doelen de leerling gaat werken. Ouders zijn welkom om aan dit gesprek deel te nemen (voor de intake-procedure: zie hoofdstuk 3).
- ✿ (Portfolio)gesprekken – Gedurende het schooljaar wordt een aantal gesprekken met iedere leerling gevoerd, om na te gaan welk ontwikkelingsproces hij/zij doormaakt.
- ✿ Tussentijds reflectiemoment (november): De boomhutcoach voert met iedere leerling een gesprek waarin we nagaan hoe het werken aan de ontwikkelingsdoelen verloopt. Van dit gesprek maakt de leerling een kort verslag. Dit verslag wordt gedeeld met de ouders en de leerkracht.
- ✿ Portfoliogesprek (februari): Deelnemers van dit gesprek zijn de leerling, de ouders en de boomhutcoach. Aan de hand van vragen van de boomhutcoach vertelt de leerling alle ins en outs van zijn/haar ontwikkelingsproces. De leerling kan met voorbeelden uit lessen in de boomhut en opdrachten vanuit de boomhut vertellen hoe het aan de eigen doelen heeft gewerkt. Van dit gesprek

maakt de boomhutcoach een kort verslag, dat met de leerling, de ouders en de leerkracht wordt gedeeld. Het doel van de portfoliogesprekken is tweeledig:

1. De leerling oefent in het reflecteren op zijn leerproces en in het afleggen van een stukje verantwoording van zijn/haar inzet.
2. De ouders krijgen informatie over de manier waarop hun kind aan zijn/haar doelen heeft gewerkt, ze maken kennis met en blijven op de hoogte van de manier waarop in de Boomhut aan leerdoelen wordt gewerkt.

Voorafgaand aan de portfoliogesprekken vindt er een overlegmoment plaats tussen de groepsleerkracht en boomhutcoach; we gaan na of het traject in de boomhut wordt voortgezet, of dat het kan worden afgerond. Wanneer het traject wordt voortgezet, stellen we doelen bij, of worden nieuwe doelen opgesteld.

- ✿ Tussentijds reflectiemoment (april): De boomhutcoach voert met iedere leerling een gesprek waarin we nagaan hoe het werken aan de ontwikkelingsdoelen verloopt. Van dit gesprek maakt de leerling een kort verslag. Dit verslag wordt gedeeld met de ouders en de leerkracht.
- ✿ Portfoliogesprek (juni): Deelnemers van dit gesprek zijn de leerling, de ouders en de boomhutcoach. Aan de hand van vragen van de boomhutcoach vertelt de leerling alle ins en outs van zijn/haar ontwikkelingsproces. De leerling kan met voorbeelden uit lessen in de boomhut en opdrachten vanuit de boomhut vertellen hoe het aan de eigen doelen heeft gewerkt. Van dit gesprek maakt de boomhutcoach een kort verslag, dat met de leerling, de ouders en de leerkracht wordt gedeeld.
  - Voorafgaand aan de portfoliogesprekken vindt er een overlegmoment plaats tussen de groepsleerkracht en boomhutcoach; we gaan na of het traject in de boomhut wordt voortgezet, of dat het kan worden afgerond. Wanneer het traject wordt voortgezet, stellen we doelen bij, of worden nieuwe doelen opgesteld.
- ✿ Kom in de klas - Eén keer per jaar nodigen we de ouders uit om een kijkje te nemen in 'de boomhut'. Dit gebeurt tijdens de open morgen die jaarlijks in de school wordt georganiseerd. Daarnaast bieden we de ouders de mogelijkheid om (in lijn met het uitnodigen van ouders tijdens BTW) één keer per jaar een uurtje mee te kijken in 'de boomhut'. Hiervoor wordt een programma samengesteld, waarin bijvoorbeeld leerlingenwerk wordt gepresenteerd.

C. Communicatie tussen leerkracht en boomhutcoach

De activiteiten in de Boomhut zijn erop gericht om te werken aan de belemmeringen van de leerling m.b.t. het leerproces in de groep. Het traject in 'de boomhut' vindt dus plaats onder verantwoordelijkheid van zowel de leerkracht als de boomhutcoach. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- ✿ De leerkracht en de boomhutcoach zijn duo-collega's:
- ✿ Beiden zijn verantwoordelijk voor het leerproces van de kinderen

- ✿ De groepsleerkracht levert een zo concreet mogelijk geformuleerd leerdoel aan bij de boomhutcoach, de boomhutcoach biedt in de boomhut activiteiten aan waarbij de leerlingen hun leerdoel kunnen oefenen, en geeft aan de leerlingen een opdracht mee waarmee ze in de eigen groep in de dagen die volgen hun leerdoel kunnen blijven oefenen
- ✿ Er vindt rondom de dag waarop de kinderen naar de boomhut gaan een overdracht plaats vanuit de groep naar de boomhut, en andersom. Beiden nemen vanuit hun eigen ervaringen, observaties en verantwoordelijkheid voor de leerlingen het initiatief tot deze overdracht.
- ✿ Bij de geplande gespreksmomenten met IB-er/ouders/leerlingen hoeven niet beiden – groepsleerkracht én boomhutcoach – aanwezig te zijn. Wel vragen groepsleerkracht en boomhutcoach elkaar, voorafgaand aan het gespreksmoment, om input, om met deze informatie zo volledig mogelijke informatie het gesprek in te kunnen gaan. Hierbij valt te denken aan: de geplande kindgesprekken rondom de verrijkingsmap, ouderavonden, portfoliogesprekken, de groepsbespreking.
- ✿ Bij gesprekken waarin we buiten de geplande overlegmomenten om onze vragen/zorgen willen delen (met collega's, ouders, andere externen), zijn het liefst zowel groepsleerkracht als boomhutcoach aanwezig. Denk hierbij aan (het voorbereiden van) leerlingbesprekingen, gesprekken met orthopedagogen en andere professionals die betrokken zijn bij de begeleiding van de kinderen.
- ✿ De inhoud van het onderwijsaanbod in de boomhut wordt in nauw overleg tussen de leerkracht en de boomhutcoach ingevuld. Gedurende het hele traject houden zij elkaar op de hoogte van het ontwikkelingsproces van de leerlingen. Het activiteitenaanbod in 'de boomhut' staat dus niet los van het reguliere leerstofaanbod; en de leerkracht geeft in de eigen groep invulling aan het leerproces van deze leerlingen.
- ✿ Minimaal 1 keer in de 2 weken neemt de boomhutcoach het initiatief voor een kort contactmoment/gesprek met de leerkrachten. Een belangrijke vraag die tijdens deze contactmomenten aan bod komt is: Zijn de effecten van het activiteitenaanbod in 'de boomhut' ook in de eigen klas zichtbaar? Leerkrachten en boomhutcoach houden elkaar wederzijds op de hoogte.
- ✿ Gespreksverslagen van de reflectiemomenten in november en april deelt de leerling met de meester/juf.
- ✿ Gespreksverslagen van de portfoliogesprekken deelt de boomhutcoach met de groepsleerkracht.
- ✿ In januari en juni legt de boomhutcoach bij de leerkrachten van groep 4 t/m 8 de vraag neer voor welke leerlingen het traject in de boomhut kan worden afgerond, voor welke leerlingen het traject wordt voortgezet, en of er nieuwe leerlingen aangemeld worden voor de boomhut. De observaties en ervaringen die de groepsleerkracht in de eigen groep opdoet, zijn hierin doorslaggevend; de groepsleerkracht heeft namelijk het best zicht op de vraag of de leerling gebaat is bij een stukje extra ondersteuning. Desgewenst plannen we in de

eerste week van februari gesprekken om hier met elkaar over van gedachten te wisselen.

D. Wisselwerking tussen jaargroep en 'de boomhut'

Aan het einde van het dagdeel van activiteiten in 'de boomhut' krijgen de leerlingen werk mee, waar ze in de klas en thuis (huiswerk) mee aan de slag gaan. De leerlingen besteden per week 3 kwartier aan de opdrachten (tijdens het werken in de verrijkingsmap). Richtlijn voor het huiswerk: 30 minuten per week. We verwachten van de leerlingen dat ze hun werk op orde hebben, of kunnen toelichten wanneer het niet gelukt is.

E. Verantwoording en evaluatie

De boomhutcoach legt verantwoording af aan collega's, IB-ers en het MT wat betreft de inzet van deze zorgvoorziening. We maken hiervoor de volgende afspraken:

- ✿ Jaarlijks schrijft de boomhutcoach een verslag, waar hij/zij een inkijkje geeft in de werkwijze en de effecten. Ook wordt op een rijtje gezet op welke punten het zorgaanbod voldoet, en waar de uitdagingen liggen om het zorgaanbod te verbeteren;
- ✿ IB-ers en MT-leden hebben inzage in de gespreksverslagen;
- ✿ Vragen van ouders/collega's worden gedeeld met de boomhutcoach;
- ✿ Collega's en andere betrokkenen zijn van harte welkom om een kijkje te nemen in 'de boomhut'.

Hoofdstuk 7 Verantwoordelijkheden en afspraken

De groepsleerkracht is de eerste verantwoordelijk voor het contact met de ouders over het aanbod in de klas en de verrijkingmap. Wanneer na het invullen van de vragenlijsten uit SIDI-PO en DVO en gesprek met de IB-er blijkt dat een leerling een verrijkingmap moet hebben, dan is de leerkracht verantwoordelijk voor de communicatie richting ouders en leerling. Dit zal tijdens contactmomenten zijn en incidenteel wanneer dat nodig is. Wanneer we ouders een vragenlijst laten invullen gebruiken we een begeleidende brief wat in bijlage 2 gevonden kan worden. In de klas begeleiden we de leerling door elke week de leerkracht een moment vrij te roosteren. De leerkracht voert dan coachingsgesprekken met de leerling met een verrijkingmap. Dit doen we aan de hand van het T-GROW model.

Daarnaast is de leerkracht van de Boomhut het aanspreekpunt voor leerkrachten met vragen rondom (hoog) begaafdheid. In de Boomhutgroepen ligt de verantwoordelijkheid voor de communicatie bij de leerkracht van de Boomhut.

Eigenaarschap en coaching

We vinden het belangrijk dat de leerling leert zelf verantwoordelijk te zijn voor zijn/haar werk. Eigenaarschap staat centraal in de ontwikkeling rondom de verrijkingmap, doelen waaraan gewerkt wordt, maar ook in de Boomhut. De leerkracht heeft hier een coachende rol in, om de leerling op de juiste manier te begeleiden. De leerkracht ondersteunt de leerling door deze aan te zetten tot zelfreflectie, waarna een nieuw doel bepaald kan worden. Op deze manier willen we de leerling eigenaar maken van zijn eigen leerproces door te leren zelf verantwoordelijkheid te nemen.

Borging van de kwaliteit

Dit beleidsdocument is een document wat wordt bewaakt en bijgewerkt door de HB-commissie. Deze bestaat uit mensen die zich geschoold hebben in het onderwerp hoogbegaafdheid, of veel ervaring rond dit thema hebben.

Actie	Wie	Opmerkingen
Adviseren en coachen van collega's	Anet, Ineke, Corrie, Anouk, Jan Jacob	Elk schooljaar diverse onderwerpen uit het beleidsdocument terug laten komen op studiedagen.

Begeleiden en invullen van handelingsplannen voor specifieke leerlingen	Anouk, Corrie, Anet	De begeleiding zal in samenspraak gaan met de groepsleerkracht van desbetreffende leerling.
Begeleiden van complexe signalering	Anet, Ineke, Corrie, Anouk, Jan Jacob	Wanneer een leerkracht extra begeleiding nodig heeft is de IB-er het eerste aanspreekpunt. In samenspraak met commissie HB wordt een observatie gepland.
Evaluatiegesprekken plannen tussen IB-ers, groepsleerkracht en leerkracht van de Boomhut.	Anouk, Corrie, Anet	Bespreken van de gang van zaken in de Boomhut. (2x per jaar)
Jaarlijks de SIDI-PO vragenlijst klaarzetten voor de groepen 1,2 en 4.	Jan Jacob	In SIDI-PO vragenlijst 1 (snelle screening) voor leerkrachten uitzetten. In het schooljaar 2021-2022
Jaarlijks de SIDI-PO vragenlijst klaarzetten voor de groepen 1, 2 en 4.	Jan Jacob	In SIDI-PO vragenlijst 3 Beeld van de leerkracht klaarzetten voor leerlingen die een score hoger dan 5 halen en waar nog geen beredeneerd aanbod voor is.

Bijlagen

Bijlage 1 Stroomschema signaleren

Er is voldoende informatie als je op de volgende drie vragen ja kunt zeggen.

1. Je hebt een goed beeld van het leervermogen. (kennis opnemen, kennis onthouden, complexe vraagstukken oplossen, weinig herhaling nodig (uitgezonderd automatiseren))
2. Je hebt een goed beeld van de taakgerichtheid, zelfstandigheid, zelfsturing en motivatie. (aandacht vasthouden bij een opdracht, omgaan met kritiek en tegenslagen, maken van fouten)
3. Je hebt een goed beeld van de sociaal-emotionele ontwikkeling. (zelfbeeld, omgang met medeleerlingen)

Bijlage 2 Begeleidende brief

Aan de ouder(-s) van .....

Woerden, 9 december 2020

Betreft: vragenlijst over uw kind

Beste ouders,

In deze envelop vindt u een vragenlijst. We willen u vragen of u deze vragenlijst wilt invullen voor uw kind waarvan hierboven de naam is genoemd. Deze vragenlijst mag worden ingeleverd bij de leerkracht van uw kind. In deze brief licht ik toe waarom u deze vraag krijgt.

Wij zijn op dit moment bezig om ons aanbod voor begaafde kinderen te verbreden. De afgelopen twee jaar hebben we daar scholing voor gevolgd en op dit moment is er iemand van een andere school gedetacheerd die ons helpt om dat nieuwe brede aanbod in de steigers te zetten.

Dat betekent dat we vanaf dit jaar meer mogelijkheden hebben om begaafde kinderen uit te dagen.

Om te ontdekken op welke gebieden de kinderen uitgedaagd moeten worden, hebben de leerkrachten voor alle leerlingen van de Jan de Bakkerschool een vragenlijst ingevuld.

Na het invullen van de vragenlijst voor uw kind, hebben wij het vermoeden dat uw kind extra uitdaging nodig heeft vanwege een ontwikkelingsvoorsprong. We hebben u nodig om te concluderen of ons beeld klopt. Daarom heeft u een vragenlijst ontvangen met enkele vragen over uw kind.

Tenslotte gaan de leerkrachten (vanaf groep 3) ook nog een vragenlijst invullen samen met uw kind. Dat betekent dat we straks drie gezichtspunten hebben: Onze kijk op uw kind, uw kijk op uw kind en de mening van het kind zelf.

Wij gaan de uitlagen van de vragenlijsten verwerken om te kijken welke uitdagingen passen bij de ontwikkeling van uw kind. Misschien is het nodig dat uw kind wordt 'doorgetoetst', en toetsen gaat maken uit hogere leerjaren zodat we kunnen schrappen in het huidige aanbod en meer tijd kunnen vrijmaken voor uitdaging. Deze uitdaging is er vooral op gericht om de executieve functies* die het minst ontwikkeld zijn een boost te geven. Tijdens de ouderavond in februari komt de leerkracht terug op de uitkomsten van de vragenlijsten.

Misschien krijgt u deze vragenlijst maar voor één kind, terwijl u meerdere kinderen op school heeft. Dat betekent dat wij uw andere kind(eren) voldoende kunnen uitdagen op de manier zoals we dat nu al doen. Gelukkig maar, want als alle kinderen een programma op maat zouden hebben dan zouden we ons klassensysteem wel kunnen afschaffen.

Alvast bedankt voor uw medewerking!

Met vriendelijke groet,

J.W. van Leeuwen

directeur

* <https://wij-leren.nl/executieve-functies.php>

Reformatorisch basisonderwijs

Irisstraat 2 ☀ 3442 XH Woerden

T 0348 416 036 ☀ F 0348 418 553

info@jandebakkerschool.nl

www.jandebakkerschool.nl

Entreeformulier 'Dit ben ik'

Naam van het kind: .....

Leerkracht: .....

Persoonlijkheidsgegevens

Wie is uw kind? Wat zijn zijn/haar kenmerken?

.....

.....

.....

.....

.....

Zet een rondje om wat bij uw kind past:

spontaan	zelfverzekerd	aandachtvragend	opgewekt	Faalangstig
driftig	somber	teruggetrokken	verlegen	Agressief
gespannen	overactief	jaloers	angstig	Creatief
passief	rustig	vrolijk	gehoorzaam	

Opmerkingen:

.....

.....

.....

Zijn er dingen in de opvoeding waar u regelmatig tegen aanloopt?

.....

.....

.....

Relaties met broertjes/zusjes

.....

.....

Bijzondere gebeurtenissen zoals geboorte in het gezin, ziekte, scheiding ouders, verhuizing, sterfgeval etc.

.....

.....

.....

Medische gegevens

Hoe is de algemene gezondheid van uw kind?

.....
.....

Zijn er bijzonderheden te melden ten aanzien van de oren/ogen?   nee / ja   informatie:

Heeft uw kind ziektes gehad, die naar uw mening vermeld moeten worden? Of heeft uw kind in het ziekenhuis gelegen?   nee / ja   informatie:

Is er sprake van allergieën?   nee / ja   informatie:

Gebruikt uw kind medicijnen   nee / ja   Informatie:

Is uw kind zindelijk?   overdag / 's nachts / beiden

Kan uw kind zich redden bij het aan/uitkleden?   nee / ja

Kan uw kind zich redden bij het toiletbezoek?   nee / ja

Waren er bijzonderheden bij de zwangerschap en geboorte van het kind? (vroeggeboorte, zuurstofgebrek, postnatale depressie, e.d.)

.....
.....
.....

Is uw kind onder behandeling (geweest) van een specialist, opvoedkundig specialist, fysiotherapeut, logopedist of andere hulpverlener?

.....

Kwam uw kind in aanmerking voor voorschoolse educatie (VVE)?   nee   /   ja

G. Motoriek

Hoe verliep de motorische ontwikkeling ten aanzien van kruipen en lopen?

(Licht u antwoord toe: jaar/maand)

Kruipen:.....

.....
.....

Lopen:.....

.....
.....

Wilt u een tekening meenemen die uw kind gemaakt heeft van zichzelf?

In welke mate doet uw kind onderstaande activiteiten? Per activiteit/uitspraak zijn er drie antwoordmogelijkheden: vaak, wel eens of nooit. Zet een kruisje in de desbetreffende kolom.

Activiteit	V	W	N		V	W	N
Rennen, fietsen				Knippen, plakken, kleuren			
Bouwen lego, blokken, K'nex e.d.				Buiten spelen			

Cognitieve ontwikkeling

Activiteit	V	W	N		V	W	N
Puzzelen, denkspelletjes				Gezelschapsspelletjes			
Computerspelletjes				Liedjes zingen / naar muziek luisteren			
Fantasiespel, rollenspel				Bekijken van prentenboeken			
Luisteren naar een verhaal				Zelf lezen			

Mijn kind:

	V	W	N		V	W	N
Spreekt in hele zinnen				Stelt vragen die niet voor de hand liggend zijn			
Spreekt duidelijk				Is ondernemend			
Kent de betekenis van veel woorden				Bedenkt 'creatieve' oplossingen			
Heeft interesse in letters en lezen				Heeft een goed geheugen			
Heeft interesse in hoeveelheden en getallen				Is nieuwsgierig in wat er in de omgeving gebeurt			
Kan de kleuren benoemen				Kan geconcentreerd bezig zijn			
Zet door als iets niet lukt				Stottert			
Onthoudt Bijbelverhalen en psalmen				Stelt vragen over het geloof (bijv. n.a.v. het Bijbelverhaal)			

De ontwikkeling van mijn kind verloopt: min of meer normaal / duidelijk sneller / wat langzamer

Hoe verliep de taal-/spraakontwikkeling?

.....

.....

.....

Is er bij een van de ouders sprake van dyslexie?

nee / ja

Is er in de familie sprake van (vermoeden van) hoogbegaafdheid?

nee / ja

Zo ja, welk familielid? .....

H. Sociale vaardigheden

Mijn kind:

	V	W	N		V	W	N
Speelt met andere kinderen				Helpt andere kinderen			
Neemt initiatieven				Maakt ruzie			
Komt voor anderen op				Komt voor zichzelf op			
Vraagt hulp als dat nodig is				Vertelt aan anderen over gebeurtenissen en activiteiten			

Wat maakt het kind boos, angstig en hoe gaan ouders/verzorgers daarmee om?

.....

.....

.....

Verwachtingen instroom

Verwacht u dat uw kind kan omgaan met:

Regels in de klas?	nee	/	ja
Stilzitten?	nee	/	ja
Aandachtig luisteren?	nee	/	ja
Afscheid nemen	nee	/	ja
Heeft het kind zin om naar school te gaan?	nee	/	ja
Denkt u dat uw kind het aankan?	nee	/	ja

Wat verwacht uw kind van school?

.....

.....

.....

Identiteit

Met welke liedjes of psalmen kan uw kind al meezingen?

.....

.....

.....

Overig

Heeft uw kind op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf gezeten?   nee / ja

Wat waren de ervaringen van uw kind op de peuterspeelzaal/kinderdagverblijf?

.....

.....

.....

Overige vragen/opmerkingen

.....

.....

.....

Bijlage 4 Menstekening volgens de normen van 'Goodenough'

Materiaal: Een potlood en een wit A4 papier		
Opdracht: "Teken eens een mens voor mij, zo goed als je kunt. Je hebt er alle tijd voor. Doe flink je best."		
Let op: Geef geen suggesties of hulp. Heeft het kind een vraag: "Doe het maar zoals het je het beste lijkt!" Eventueel een geremd kind aanmoedigen. Wanneer een kind aangeeft klaar te zijn wordt het papier weggehaald.		
Aanwijzingen voor het nakijken: Voor ieder element van de tekening geeft men 1 punt tot een maximum van 52 punten. Halve punten worden niet gegeven.		
1	Hoofd	1
2	Beide benen of één 'en profil'	1
3	Beide armen. De vingers alleen zijn niet voldoende, behalve wanneer er tussen deze en het lichaam een ruimte is vrijgelaten	1
4	a Romp, hetzij als een enkele lijn of in twee dimensies	1
	b Lengte van de romp groter van afmeting dan de breedte	1
	c Schouders duidelijk aangegeven	1
5	a Armen en benen aan een willekeurig punt van de romp of aan hals bevestigd	1
	b Armen en benen op de juiste hoogte van de romp bevestigd	1
6	a Hals	1
	b De omtrek van de hals vormt een voortzetting van die van hoofd, romp of beide armen	1
7	a Een of beide ogen	1
	b Neus	1
	c Mond	1
	d Neus en mond	1
	e Neusgaten	1
8	a Haren	1
	b Haren beter weergegeven dan door een verbreding van het hoofd of een golvende lijn	1
9	a Aanduiding van de kleren (knoop of hoed)	1
	B Twee ondoorzichtige kledingstukken (hoed en broek bijvoorbeeld)	1
	C Volledige ondoorzichtige kleding (mauwen, broekrand)	1
	D Vier duidelijk te onderscheiden kledingstukken (hoed, broek, schoenen, vest, das)	1

10	A	Vak- of uniformkleding zonder fouten	1
	B	Vingers aan beide handen of aan de zichtbare hand	1
	C	De verhouding tussen de lengte en breedte van de vingers is juist. De vingers wijken niet uiteen	1
	D	De duim is van de overige vingers te onderscheiden door stand en lengte	1
11	A	Een of meer gewrichten van de armen aangegeven	1
	B	Een of meer gewrichten van de benen aangegeven	1
12	A	Afmeting van het hoofd niet groter dan de helft en niet kleiner dan 1/10 van de romp	1
	B	Lengte van de armen niet tot aan de knieën reikend	1
	C	Lengte van de benen niet kleiner dan die van de romp en niet groter dan tweemaal de lengte van de romp	1
	D	De lengte van de voeten is groter dan de hoogte. Zij bedraagt minder dan 1/3 van de lengte van het been en meer dan 1/10 van de totale lengte van het been	1
	E	Beide benen en armen hebben twee dimensies	1
13		Hiel	1
14	A	Uitdrukking van de motorische coördinatie in de lijnen van de omtrek	1
	B	Idem in die van de gewrichten	1
	C	Idem in die van de omtrek van het hoofd	1
	D	Idem in die van de omtrek van de romp	1
	E	Idem in de omtrek van benen en armen	1
	F	Idem in de symmetrie van het gelaat	1
15	A	Oren	1
	B	Juiste stand en afmeting van de oren	1
16	A	Details van de ogen. Wenkbrauwen, oogharen of beide	1
	B	Pupillen aangegeven	1
	C	Afmetingen van de ogen. Lengte groter dan hoogte	1
	D	De blikrichting van het oog komt in de plaatsing van de pupil in het en profile weergegeven gelaat of in de vorm van het oog (cirkelsector) uit	1
17	A	Kin en voorhoofd aangegeven	1
	B	Kin duidelijk van de onderlip gescheiden	1
18	A	Hoofd, romp en voeten en profile. Eén fout wordt door de vingers gezien	1
	B	Foutloos profiel	1

Het aantal punten, dat door optelling is verkregen, wordt vergeleken met de onderstaande puntenschaal, waarin voor iedere leeftijd het vereiste puntental is aangegeven.

(Van Florence L. Goodenough: Van Krevelen, 1953, blz. 20-22)

Evenals bij gebruikelijke intelligentietests verkrijgt men het intelligentiequotiënt (I.Q.) door de met het behaalde aantal punten overeenkomende leeftijd (verstandelijke leeftijd) door de werkelijke leeftijd te delen.

Puntenschaal

Leeftijd	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Punten	2	6	10	14	18	22	26	30	34	38	42

Bijlage 5 Format gesprek doortoetsen

Doelen:

- De leerling weet de procedure van het doortoetsen
- De leerling weet waarom hij/zij doorgetoetst wordt
- De leerling is ervan overtuigd dat hem of haar de kans geboden wordt om te laten zien wat hij of zij kan.

Gesprek:

Waarom doortoetsen:

Ik/wij hebben gemerkt dat jij meer kan dan dat je nu kan laten zien in de klas en op de toetsen. Wij willen jou de ruimte geven om te laten zien waar je staat met **vul vak(ken) in**. We doen dit door een aantal toetsen te maken. De komende tijd krijg jij de tijd om aan deze toetsen te werken.

Controle of de leerling het begrijpt:

Hoe komt dit op jou over? Denk jij dat je meer kan dan je nu kan laten zien/laat zien? Welk cijfer geef je dit idee?

Hoe doortoetsen:

We gaan cito-toetsen gebruiken omdat deze een goed beeld geven van alles wat je kunt. Je maakt de toetsen **vul locatie in**. Als je iets niet weet maakt dat niet uit. Er worden soms dingen gevraagd die nog nooit uitgelegd zijn. Sla deze sommen over. We kijken op een later moment samen nog even naar de sommen die je overgeslagen hebt. Als je de toets af hebt kun je weer naar de klas komen. Ik ga het werk nakijken en kijken of je een nog hoger niveau aankan. Hierdoor kunnen we kijken waar jij zit en de tijd die je overhebt doordat je voorloopt kunnen invullen met opdrachten die passen bij jouw talenten en uitdagingen.

Controle bij leerling:

Hoe komt dit op jou over? Denk jij dat je meer kan dan je nu kan laten zien/laat zien? Welk cijfer geef je dit idee? Wat ga je doen als je een opdracht tegenkomt die je niet begrijpt?

'Deal' sluiten met de leerling:

We maken de volgende afspraak: ik ga ervoor zorgen dat jij een aanbod krijgt dat bij jouw talenten en uitdagingen past. Jij doet je stinkende best bij de opdrachten die je de komende tijd gaan doen.

Tenslotte:

De begaafde leerling denkt anders dan de meeste andere kinderen. Het voelt zich daardoor ook vaak 'anders'. Dit kind is zoals ieder kind het beste af met een leerkracht waarvoor de eigenheid van het kind (de kindkenmerken) uitgangspunt van handelen is.

- Een leerkracht voor wie er geen doorsnee leerlingen en uitzonderingen zijn.
- Een leerkracht waarbij elke leerling zichzelf mag zijn.
- Een leerkracht die het normaal vindt om ieder kind te bieden wat het nodig heeft.
- Een leerkracht dus die inziet en invoelt dat sommige kinderen iets anders NODIG hebben.
- En dat ook uitstraalt naar de groep.

Dat is de basis voor passend onderwijs en dat streven wij na. Straal dit uit in het gesprek.

Bijlage 6 verrijkingsmaterialen gekoppeld aan DVO doelen

De volgende DVO doelen komen bij het werken met alle materialen terug:

Motivatie: Onder dit doel valt onder andere het doorzetten als iets nog niet lukt (groei-mindset). De leerling onderzoekt waarom hij/zij iets doet en wat de drijfveren zijn. Hij of zij zet door en leert zichzelf te motiveren voor eigen doelen en die van anderen. Uitdagingen gaan ze aan om van te leren!

Zelfsturing: De leerling neemt de verantwoordelijkheid voor het eigen leerproces en voor een verzorgd resultaat. Hij of zij stelt haalbare doelen die uitdagen en werkt volgens een zelf gemaakt plan. Vraagt op tijd hulp als hij/zij er zelf niet uitkomt en focust op het doel en stelt plannen bij als het nodig is.

Denken over denken: De leerling denkt bewust na over zijn eigen werk en hoe dat tot stand is gekomen. Weet wat sterke punten en verbeterpunten van de aanpak (proces) en het product zijn. Uit feedback haal hij of zij informatie voor toekomstig leren.

Zelfinzicht: Je onderzoekt waar je goed en minder goed in bent. Je weet wat je leuk vindt en wat het beste bij je past. Met gevoelens kun je omgaan en je stemt af op anderen. Kritiek gebruik je in je voordeel en je begrijpt dat je van tegenslagen kunt leren. Je weet wat je wil en gaat daar ook voor. (Dit komt met name naar voren in het wekelijkse coaching-moment met de leerkracht)

Opmerking ICT-Vaardigheden: Bij bepaalde materialen kan gekozen worden voor een digitale verwerking. Een leerling kan bijvoorbeeld een verhaal schrijven op papier of in Word. Ook het zoeken van informatie kan zowel met digitale als met niet-digitale bronnen gebeuren.

	Groep	DVO doelen (korte toelichting tussen haakjes) Wanneer een van bovenstaande algemene doelen in het bijzonder terugkomt in het verrijkingswerk zal het nogmaals benoemd worden bij het betreffende verrijkingsmateriaal.
Rekenen		
Wisschrift 1 - 10 1. Magische figuren 2. Getallen 3. Van driehoek tot voetbal 4. Magische vierkanten 5. Geheimschrift 6. De getallen driehoek 7. Teken met tegels 8. Fractals 9. Getallen voor gevorderden 10. Grafen	7-8	Analytisch denken (logisch redeneren)
Doordenkertjes Bolleboos	3-8	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening gevraagd) Analytisch denken (logisch redeneren) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen)

		Creatief denken (er worden creatieve oplossingen voor problemen gevraagd)
Getallen in de maak Bolleboos	4-5	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening gevraagd) Analytisch denken (logisch redeneren) Creatief denken (er worden creatieve oplossingen voor problemen gevraagd) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen)
Breuken Bolleboos	7-8	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening gevraagd) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen) Creatief denken (er worden creatieve oplossingen voor problemen gevraagd)
Topklassers Wiskunde deel 1 en 2	7-8	Analytisch denken (logisch redeneren)
Rekentijgers Deel A en B Opmerking: zorg naast rekentijgers altijd voor opdrachten waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn zoals bijvoorbeeld Bolleboos rekenen.	3-8	Analytisch denken (logisch redeneren) Samen leren (bij samen-opdrachten)

Taal

	Groep	DVO doelen (korte toelichting tussen haakjes) Wanneer een van bovenstaande algemene doelen in het bijzonder terugkomt in het verrijkingswerk zal het nogmaals benoemd worden bij het betreffende verrijkingsmateriaal.
Taal(eigen)wijs Pluswerk taal Boekje per groep	3-8	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening/argumentatie gevraagd) Analytisch denken (logisch redeneren)
Denken over taal Denkwijs Boekje per groep	3-8	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening gevraagd) Analytisch denken (logisch redeneren) Creatief denken (er worden creatieve oplossingen voor problemen gevraagd) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen in zowel geschreven als gesproken woord)
Wie schrijft die blijft Schrijfopdrachten	5-8	Creatief denken (creatief schrijven) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen in met name geschreven woord) Samen leren (uitwisselen van ideeën en/of betrekken van klasgenoten bij de opdrachten)

Overig verrijkingswerk (tekenen, zaakvakken, storycubes)

	Groep	DVO doelen <i>(korte toelichting tussen haakjes)</i> Wanneer een van bovenstaande algemene doelen in het bijzonder terugkomt in het verrijkingswerk zal het nogmaals benoemd worden bij het betreffende verrijkingsmateriaal.
Tekenboek Optische illusies	3-8	Creatief denken Zelfsturing (planmatig werken en het volgen van een stappenplan) Analytisch denken (analyseren hoe een tekening tot stand komt en dat uitvoeren)
Ik kan tekenen Stap voor stap	3-8	Creatief denken Zelfsturing (planmatig werken en het volgen van een stappenplan bij een creatieve opdracht) Analytisch denken (analyseren hoe een tekening tot stand komt en dat uitvoeren)
Koning Arthur Geschiedenis	6-8	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening gevraagd) Analytisch denken (logisch redeneren) Creatief denken (er worden creatieve oplossingen voor problemen gevraagd) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen)
Egypte Aardrijkskunde/Geschiedenis	6-8	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening gevraagd) Analytisch denken (logisch redeneren) Creatief denken (er worden creatieve oplossingen voor problemen gevraagd) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen)
Maurits Escher Doorzetter	5-6	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening gevraagd) Analytisch denken (logisch redeneren) Creatief denken (er worden creatieve oplossingen voor problemen gevraagd) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen)
Zweden Aardrijkskunde/Geschiedenis	7-8	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening gevraagd) Analytisch denken (logisch redeneren) Creatief denken (er worden creatieve oplossingen voor problemen gevraagd) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen)
Verenigde Staten Aardrijkskunde/Geschiedenis	7-8	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening gevraagd)

		Analytisch denken (logisch redeneren) Creatief denken (er worden creatieve oplossingen voor problemen gevraagd) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen)
Beeldhouwkunst Geschiedenis	6-8	Kritisch denken (er wordt vaak om een mening gevraagd) Analytisch denken (logisch redeneren) Creatief denken (er worden creatieve oplossingen voor problemen gevraagd) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen)
Leren leren Denken over leren	6-8	Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen) Zelfinzicht (de leerling leert meer over zichzelf) Denken over denken (de leerling denkt na over zijn eigen leerstrategieën en over de werking van de hersenen)
Story Cubes Voyages	3-8	Creatief denken (fantasie gebruiken bij het samenstellen van bijv. Een verhaal a.d.h.v. story cubes) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen in zowel geschreven als gesproken woord)
Story Cubes Classic	3-8	Creatief denken (fantasie gebruiken bij het samenstellen van bijv. Een verhaal a.d.h.v. story cubes) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen in zowel geschreven als gesproken woord)
Story Cubes Actions	3-8	Creatief denken (fantasie gebruiken bij het samenstellen van bijv. Een verhaal a.d.h.v. story cubes) Communiceren (begrijpelijk je mening en ideeën onderbouwen in zowel geschreven als gesproken woord)

Smart Games

Bij smartgames wordt het analytisch denken aangesproken maar met name de motivatie (doorzettingsvermogen) een smartgame is voor bijna elke leerling een goede optie als verrijkingsmateriaal omdat doorzetten een essentiële vaardigheid is.

Groep 1-2

Spel	Groep	DVO doelen
Noah's Ark	1-2	Zie opmerking boven deze tabellen.
Chicken shuffle Jr.	1-2	
Camelot Jr.	1-2	
Castle logix	1-2	
Smart Car	1-2	
Trucky 3	1-2	
Tridio What's next	1-2	

Groep 3-5

Spel	Groep	DVO doelen
Penguins Pool Party	3-5	Zie opmerking boven deze tabellen.
2x Squirrels go Nuts!	3-5	
Brain Cheeser	3-5	
Penguins on ice	3-5	
Pirates Jr. Hide & Seek	3-5	
North Pole Expedition	3-5	
IQ Twist	3-5	
IQ Fit	3-5	
IQ Blox	3-5	
Colour Code	3-5	

Groep 5-7

Spel	Groep	DVO doelen
Jungle Hide & Seek	5-7	Zie opmerking boven deze tabellen.
2x Road Block	5-7	
2x Jump In	5-7	
Temple Trap	5-7	

Groep 6-8

Spel	Groep	DVO doelen
Cube Duel	6-8	Zie opmerking boven deze tabellen.
Chocolate Mix	6-8	
Rush Hour	6-8	
Crazy Campers	6-8	
Anti-virus	6-8	

Bijlage 7 Werkwijze Uitleg werkwijze Instrument Vaardigheden

De werkwijze met het Instrument Vaardigheden is te verdelen in 7 stappen. Hieronder volgt per stap een korte toelichting en/of uitleg:

1. Vragenlijsten uitzetten onder ouders en leerkracht

Print de vragenlijsten voor zowel ouders als leerkracht en zorg dat deze met een korte toelichting bij ouders en leerkracht terecht komen.

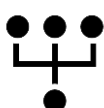
2. Vragenlijst laten invullen door de leerling

Print de vragenlijst voor de leerling en laat deze door de leerling invullen. Het is belangrijk dat de leerling de mogelijkheid heeft om vragen te stellen over de stellingen zodat er een eerlijk beeld ontstaat.

3. Resultaten invoeren in het Score en Resultaten programma

In het bijbehorende Excel-document kunt u de vragenlijsten invullen. Dit werkt als volgt:

- Vul op het werkblad *Algemeen* de gegevens in van de leerling
  - Vul op het werkblad *Scores leerkracht* de scores van de leerkracht-vragenlijst in.
  - Vul op het werkblad *Scores Ouders* de scores van de ouder-vragenlijst in.
  - Vul op het werkblad *Scores leerling* de scores van de leerling-vragenlijst in.
- 1 = Zeer oneens 2 = Oneens 3 = Eens 4 = Zeer eens

4. Talenten en uitdagingen vaststellen

Op het werkblad *Uitkomsten* vormt zich nu een overzicht van de scores op de verschillende vaardigheidsgebieden. De gebieden met de hoogste scores zijn de talenten van deze leerling. De gebieden met de laagste scores vormen de uitdagingen van deze leerling. Geef dit aan in de kolom voor de vaardigheidsgebieden met de arcering en de tekst kleur zoals aangegeven. (Bij stap 7 wordt op de uitdagingsgebieden een persoonlijk leerdoel opgesteld.)

5. Uitkomsten bespreken met Leerkracht

Bespreek de uitkomsten met de leerkracht en bereidt samen het gesprek met de ouders voor. Klopt het beeld van de leerling met de uitkomsten? Zijn de juiste talenten en uitdagingen naar voren gekomen? Zorg voor een aantal praktijkvoorbeelden uit de klas waarin de talenten en uitdagingen naar voren komen.

6. Uitkomsten bespreken met ouders en leerling.

Bespreek de uitkomsten in een gesprek waarbij zowel de ouders als de leerling zelf aanwezig is. Het is belangrijk om de leerling gelijk eigenaar te maken van zijn of haar eigen leerproces. Neem ouders mee in het leerproces van de leerling zodat er ook thuis gelet wordt op de uitdagingsgebieden van de leerling.

7. Persoonlijk doel opstellen met de leerling

In een persoonlijk gesprek met de leerling wordt een persoonlijk doel opgesteld op een uitdagingsgebied. De volgende kaarten zijn een hulpmiddel om de leerling een persoonlijk doel te laten kiezen:

<https://talentstimuleren.nl/?file=7253&m=1497383046&action=file.download>.

Bijlagen

Tot slot 3 documenten die gebruikt worden voor de leerlingen die een traject in de boomhut volgen:

Bijlage 8: Intakeformulier

Bijlage 9: Portfolio middenbouw

Bijlage 10: Portfolio bovenbouw

Hierbij de links naar de bovengenoemde bijlagen:

- **BIJLAGE 8** - [Blanco intakeformulier](#)
- **BIJLAGE 9** - [Blanco portfolio middenbouw](#)
- **BIJLAGE 10** - [Blanco portfolio bovenbouw](#)